

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE — SOCIOLOGIE

Director: **DEM. I. DOBRESCU**
Președintele Uniunii Avocaților din România

COMITETUL DE REDACȚIE:

TR. ALEXANDRESCU Avocat, Direc. Contenț. B-coi G-șe a Țării Românești	ALEX. CERBAN Profesor la Facultatea de Drept, București	IOSIF COHEN Avocat membru Cons. legislativ	GR. CONDURATU Consilier la Curtea de Apel București	RĂNE DEMOGUE Profesor la Facultatea de Drept din Paris
V. DONGOROZ Dr. în Drept din Buc. Avocat	ALFRED JUVARA Dr. în Drept din Paris Avocat	D. NEGULESCU Profesor la Facultatea de Drept, București	I. GR. PETEȘTEANU Avocat	C. SIPSOM Profesor la Facultatea de Drept, București
GR. TRANCU-IAȘI Fost Ministru al Muncii Avocat	P. VASILESCU Dr. în Drept din Paris Avocat	AL. VELESCU Dr. în Drept din Buc. Avocat		

Secretar de Redacție: **E. C. DECUSARA**, Dr. în Drept din Paris, Directorul Statisticii Judiciare

Membrii corespondenți pentru Paris: **EDOUARD LEVY** și **SILVIU KRAINIC**, Dr. în Drept, Avocați, Paris

ABONAMENTUL Un an p. B-coi, Case Com. și Autorit. 800 lei " Avocați 500 " " Magistrați 400 " 6 luni prețul de sus pe jumătate	APARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNĂ In lunile Iulie și August apare odată la 2 săptămâni Abonamentele se plătesc totdeauna înainte	Redacția și Administrația București, Ardei, 5 și Rahovei, 5 Lângă Palatul Justiției TELEFON 13 29
--	---	--

S'a pus în lucrare Tabla de materii pe 1923 care, după cum se știe din tablele pe anii trecuți, va fi un adevărat repertoriu juridic, fiind întocmită sistematic, pe materii, în mod alfabetic și pe articole de legi și regulamente, cari înlesnesc foarte mult cercetările. Prețul cu care se va pune în vânzare va fi tot de 50 lei ca și cele din anii anteriori. Va fi comp ect gata peste 15 zile.

Sub presă Tabla de materii a Jurisprudenței Generale pe 1923. Prețul 50 lei. Se va expedia, la cerere, peste 15 zile, tuturilor celor ce va achita costul, la care va adăoga 5 lei pentru porto poștal recomandat.

SUMAR

— *Justiția și Dreptatea*, de d-l avocat Popescu-Copuz;
— *O vom apară cu căldură, dar nu pe toată*, de d-l avocat Hugo Friedman;
— *Exp-e complicitate în Dreptul penal român în comparație cu Dreptul ungar și cu principalele legislațiuni străine*, de d-l avocat Petre Vuruclas;

Jurisprudență:

— Curtea de Casație s. I: *Anton Ehr cu Lucia D. Greșanu* (Dacă succesorul cu titlu universal, care a locuit cu d-functul, beneficiază de prelungirea contractului de închiriere? Art. 1440 c. civ. și art. 2 lit. c din legea chiriilor din 1921), cu o *Notă* de d-l Prof. Al. Cerban;
— Casație s. II: *Ilie Ilcovici, recurrent în materie de speculă* (Instituționalitatea legilor nu se poate ridica la instanța de fond), cu o *Notă* de d-l E. C. I.;
— Trib. Dâmbovița s. II: *Elena Tomescu cu Sub-Locot. I. Grigorescu* (Dacă of-țerii din armată sunt protej-ți, în caz de injurii grave, ca particulari sau ca persoane publice? Art. 299 al. II c. p.);
— Trib. Doukergue, 21 Aprilie 1923; Trib. Corbeil, 18 Martie 1922; Trib. Carcassonne, 9 Ianuarie 1922 și Trib. Villefranche de Lauraguais (Despre tainicile luări. Art. 380 c. penal fr. 307 c. penal român), cu *Notă* de d-l Prof. D. Alexandrescu;
— Jud. Deal. Câmpulung: *Nae Pr. Cornățeni cu Fabrica de hârtie Câmp-Lung* (Cui aparține proprietatea râurilor nenavigabile și neplutitoare? Art. 476, 502 și 582 al. I c. civil cu o *Notă*).

Formulare de petiții, ce trebuie să se dea de către creditorii ipotecari Președinților de Tribunal în circumscripția căruia se află moșia expropriată. De vânzare la „Curierul Judiciar”. Prețul 5 lei exemplarul.

Justiția și Dreptatea

M-am obișnuit să cred — și credința mea se întărește zilnic prin experiența ce capăt în meseria pe care o practic neîntrerupt de peste 20 de ani — că justiția este una și dreptatea este alta — deși după logică și adevăr, ambele împreună ar trebui să se confunde și să reprezinte aceeași semnificare, același fel și același fapt împlinit: descoperirea și distribuirea adevărului în sine, a dreptății reale „Suum cuique tribuere”.

Două articole însă, apărute în două reviste juridice din Capitală, în ultimele zile, unul semnat de Amicul nostru și Coleg Aurel Eliescu, în revista Palatul de Justiție No. 11-12/1923 sub titlu „Atmosferă Nesănătoasă” și altul „Nu mai apărați Magistratura” semnat de distinsul Președinte al Curței de Apel din Buc. d-l Romano, în primul număr al Curierului Judiciar din acest an, mi au întărit și mai mult convingerea în credința mea de mai sus, că cele două cuvinte din capul acestor rânduri nu se pot împerechia spre a duce la același scop dorit și folositor omenirii întregi; ba, din contră, tendința pare a fi din ce în ce, spre o neînțelegere complectă, un fel de luptă între Organele instituite pentru împărțirea dreptății și între cuvântul dreptatea, care reprezintă cel mai înalt ideal după care aleargă o lume întreagă și pentru cari au sângerat popoare, s'au sacrificat indivizi, mari filosofi și dascăli ai timpurilor au propovăduit și s'au martirizat. Insuși Christos în învățătura sa pe pământ a rezumat-o prin cuvintele: „Să dai Cesarului ce este al Cesarului, iar lui Dumnezeu, ce este al lui Dumnezeu” — adică fiecareia ce se cuvine — „Suum cuique” ..., iar în altă parte zice:

„Ceea ce ție mi'ți place, altuia nu face“, și „ceea ce vrei să vă faci vouă oamenii, faceți și voi lor“.

Or, ce vrei mai drept decât atât? mai înalt, mai sublim! Pe cât de simplu, pe atât de coprinzător. In aceste învățături residă toată dreptatea și adevărul, pacea, liniștea și ordinea socială.

Noi însă învățăm carte, ne ascuțim mintea, dar nu ne înnobilăm sufletul cu învățăturile morale cari cultivă inima și care lucrând împreună cu știința, ne ajută să nu greșim, să fim mai umani și mai dreپți când judecăm pe alții.

Din însăși cele două articole sus indicate se desprinde adevărul adevărat al spuselor mele.

In atmosfera nesănătoasă, colegul Aurel Eliescu dă exemple de nedreptatea organelor justiției.

D-l Romano de asemenea dă exemple de amestecul organelor puterii executive în justiție, etc.

In toate cazurile, a cui e vina? A noastră a tuturilor, că nu reacționăm. Eu unul am început să reacționez. Cazurile au ajuns chiar la urechia «marelui talent» Decanul nostru, și nu voi înceta luptând pentru a convinge pe cei mai împietriți la inimă, să dea dreptatea reală fiecăruia.

In adevăr, lupta e mare și grea, mai ales acum, după teribilul război mondial, când ne-am fi așteptat să avem o lume mai bună, mai miloasă, mai plină de conștiința datoriei, cu mai mult respect față de drepturile altuia, etc. Inșă, din contra, ce vedem? Toate spiritele s'au înrăit și în toate breslele sociale a crescut mai multă pălămidă decât busuioac, mai mulți mărăcini și scafeți decât trandafiri. Așa și în magistratură, ca și în avocatură. Unii muncesc în conștiință și nu profită după cât muncesc, ba încă trag targa pe uscat trăind cum dă D-zeu, izolați în căminul lor, fără sgomot și fără petreceri, iar alții își precupețesc meseria... situația lor, fără a roși nici față de oameni și nici față de eul lor intern, de conștiința lor pe care nu o au; și fără a ține socoteală de unde vine banul și în ce mod..., căci banul nu are culoare, nici miros.

Aceștia fac averi, trăesc luxos, sfidând pe ceilalți semenii ai lor, pe cari poate îi și desprețuesc, socotindu-i ca incapabili — firește — în astfel de apucături.

Acestora să vă adresați, domnule Romano, și contra acestora să luptați, cari nu sunt așa pușini cum credeți D v. în conștiința curată ce aveți și care desigur, nu vă permite nici să-i bănușiți. Ei însă se cunosc, se simt; și dacă ar fi o lege care să permită cercetarea averilor fiecăruia și origina lor, procentul acestor ariviști s'ar urca la cub.

D-v. însă vă legați de art. 76 l. avocaților. Nu înțeleg ce rău vă poate face acel art., când D v. n'ați dat niciodată ocazia de a nemulțumi pe vreun avocat, necum de a-l insulta. Și atunci, ce vă vatămă? Cazuri au fost destule și foarte grave între magistrați și avocați, chiar arestați prin capriciul unor judecători, mai ales în provincie. Eu însumi

am avut conflict cu un domn magistrat dela un Tribunal de județ cel mai apropiat de Capitală, chiar acum sub actuala lege, și dacă aș fi procedat legalmente, trebuia să mă judec și azi. Am avut însă satisfacția imediat. Iată dar că acel articol este folositor și D v. care doriți înfrățirea magistraților cu avocații, luptând împreună pentru lumină și adevăr, nu trebuie să considerați magistratura ple-dantă ca o castă, numai pentru faptul că în legea lor a pus un articol de apărare pentru menținerea prestigiului la care are dreptul. Și cu atât mai mult susțin menținerea dispozițiilor din art. de mai sus, cu cât, mă mândresc a o spune, mi însușese p-ternitatea lui, prin faptul că cel dintâi în Congresul avocaților dela Iași, în 1911, am propus această chestiune, care s'a admis cu aclamațiuni și apoi am susținut-o și în 1921 la Congresul dela București, trecându-se în proiectul care azi a devenit lege.

Alte texte din legea avocaților, da, trebuiesc imediat modificate, cum este sancțiunea din art. 40 cu contrasemnarea apeluri'or, opozițiilor etc. de avocat cari nu aduc laudă inițiatorilor și prin care se perd averile și interesele justifiabililor — cum și textele relative la onorariile avocaților, spre mai multă siguranță față de clienții necinstiți.

Cu modul acesta cred că suntem de acord. Orice lege cât de aspră, nu atinge decât pe cel ce o calcă. Altfel nu supără pe nimeni.

I. POPESCU-COPUZ

Avocat

O vem apăra cu căldură, dar nu pe toată!

In numărul din 1 Ianuarie 1924 al Curierului Judiciar, dl C. Romano, magistrat, publică un articol, prin care cere baroului să nu mai apere magistratura.

Motivul ar fi, în ultimă analiză, că magistratura a fost sistematic desconsiderată de către puterea executivă și că avocații, ca unii cari au deținut roluri însemnate în exercițiul acestei din urmă puteri, nu au făcut nimic pentru justiție, ba, dimpotrivă, au avut tot interesul să o aservească, pentru a și face mai bine treburile.

Premisa, dela care pleacă dl Romano, este în mare parte adevărată însă concluzia nu este riguros exactă, fiindcă mai sunt și alte împrejurări, cari trebuiesc luate în seamă.

In adevăr, mai există și o altă putere în Stat, care este subjugată și ea puterii executive, anume puterea legiuitoare, știut fiind că parlamentele, la noi, nu sunt decât emanația guvernelor, și dacă puterea executivă a reușit să rupă în profitul său echilibrul și să subjuge pe amândouă celelalte puteri constituționale, nu trebuie să uităm că la aceasta magistratura își are și ea partea sa de răspundere.

Pentru a nu merge prea departe în trecut, este destul să reamintim validarea decretelor legi, și discuțiunile ivite în jurul modului, cum au fost prezidate unele din alegerile trecute, și atunci oricine va putea medita asupra subiectului, dacă o bună parte din relele, de cari suferă azi magistratura, nu și le-a cauzat singură.

Eu nu sunt de părerea acelor, cari voesc să confunde baroul cu magistratura. Avocatul, căruia i se pare mai frumos titlul de magistrat, nu are decât să intre în ordinul judecătoresc, după cum și magistratul poate trece în barou. Sunt două vase comunicante, și atîta tot.

Dar dacă cele două ordine sunt distincte, punctele de contact sunt numeroase, fiindcă cele două profesii sunt menite să colaboreze în armonie pentru triumful dreptății. Între magistratul studios, priceput și harnic, străin de frământările organizației politice locale, indiferent la comisiunile retribuite cu diurne de puterea executivă, străin și de anticamererele politicianilor, și între avocatul, care nu cunoaște decât bara justiției și biblioteca sa, a fost totdeauna o strînsă afinitate.

Acești doi modești și resemnați campioni ai dreptății s'au stimat în toate vremurile și ei au lucrat mână în mână pentru edificarea aceluia monument nepieritor, care va putea fi odată, în răsăritul european, jurisprudența română.

Însă între magistratul solicitator prin anticameră, avid după comisiuni extrajudiciare și atent la schimbările politice, și între avocatul, care nu vede în bară decât o trambulină politică, între aceștia doi au putut fi adeseori frății foarte strînse, durate pe interesele monumentului, precum și antinomii foarte pronunțate, provocate de deziluzii reciproce. Nici magistratura nu va îmbrățișa pe magistrații din această categorie, după cum nici baroul nu revendică cu mândrie pe avocații corespunzători.

Nu articolul 76 din noua lege a corpului de avocați ar putea săpa o prăpastie între barou și magistratură. Acel articol, dacă se va găsi pripit redactat, s'ar putea ușor modifica. Să nu se uite însă că legea aceasta s'a alcătuit într'o vreme, când ordinul avocaților era sub impresia recentă a două sau trei conflicte de ședință răsunătoare, din care unul complicat cu o arestare insolită, și într'un timp când câțiva magistrați, din treptele erarhice mai mici, intrați în corp fără o selecționare riguroasă și în vremuri de criză socială, căutau mai mult în scutul legii, decât în valoarea lor personală, un prestigiu, pe care totuși nimeni nu-l contesta.

Noi avocații avem tot atîta interes, cât au și magistrații, ca ordinul judecătoresc să fie adînc respectat. Acest interes este de ordin social și ordinul nostru revendică cu mândrie onoarea de a fi apărut în toate vremurile și pretutindeni marile interese sociale

Suntem foarte îndurerăți, la consultațiile noastre,

văzînd cum justițiabilii au început să ne asalteze mai mult cu întrebări privitoare la persoana judecătorilor, decât la fondul pricinii. Incercările neîntrerupte ale adevăraților avocați, ale celor de carieră, de a risipi atmosfera turbure de după război, sunt mereu zădărnice de practicele politicianilor, și a celor ce se țin de pulpana lor.

Cînd magistrații adevărați se vor considera solidari cu avocații adevărați în lupte pentru prestigiul și triumful justiției, în eforturile pentru înlăturarea politicianilor din distribuirea dreptății și din avansările erarhice, atunci jalșii preoți vor trebui să părăsească altarele, pe care le profanează.

În adevăr, nu numai magistratul sau avocatul, dar oriicare cetățean conștient trebuie să ardă de dorința de a se da cu o clipă mai înainte fiecărei puteri constituționale, deci și puterii judecătorești, întregul rol, pe care trebuie să-l aibe în Stat și asupra acestei concluziuni sunt fericit că mă găsesc de acord cu d-l C. Romano.

HUGO FRIEDMANN
Avocat.

DESPRE COMPLICITATE

In dreptul penal român, în comparație cu dreptul ungar și cu principalele legislațiuni străine

A. Considerațiuni generale

În săvârșirea unei infracțiuni la legea penală, făptașul nu lucrează totdeauna singur. De cele mai multe ori, mai ales în acele infracțiuni care cer o anumită pregătire, el are nevoie de concursul altora. Participarea acestora, fie la pregătirea mijloacelor necesare la executarea infracțiunii, fie în asistența ce o dau făptașului în cursul executării, fie în ajutorul ce i-l dau după executare pentru ascunderea infracțiunii, constituiesc complicitatea.

Din cele mai vechi timpuri, societatea organizată a găsit că este necesar, pentru apărarea ei în contra criminalilor și delicuenților să pedepsească nu numai pe aceștia, ci și pe acei cari, în orice mod, i-au ajutat la comiterea crimei sau a delictului. Complicitatea a fost întotdeauna pedepsită. La Romani, *leges publicorum judiciorum* stabilea diferitele forme de complicitate, care coprindeau fapte anterioare, concomitente și posterioare săvârșirii infracțiunii.

Dar, principiul acesta admis de toată lumea civilizată, a dat naștere, totuși, la vii discuțiuni și controverse în ce privește chestiunea: cum trebuie pedepsiți complicitii? Să li se dea o pedeapsă egală cu a autorilor principali, sau una mai mică?

Până astăzi, legislațiunile diverselor țări nu s'au pus încă de acord. Sunt unele care pedepsesc pe complicitii ca și pe autori, iar altele care îi pedepsesc mai ușor.

În soluționarea acestei chestiuni criteriul cel mai sigur de conducere ar trebui să fie acel al *responsabilității*. Este complicele responsabil în același grad cu autorul? Dacă se admite afirmativ, el trebuie pedepsit la fel cu autorul. În cazul contrar, trebuie pedepsit mai ușor.

Dreptul penal român a admis sistemul de al doilea. El pedepsește pe complicitii cu un grad mai jos decât

pedeapsa aplicată autorului. Aceasta în principiu, căci, cum vom vedea mai jos, sunt și unele distincțiuni.

În legislațiunea penală a celorlalte țări, cele mai multe admit același sistem. Astel, în primul loc dreptul penal ungar — aplicabil pentru moment în Transilvania — stabilește acest principiu în art. 72 combinat cu art. 66 din codul penal. Tot astfel în Germania, Belgia, Italia, Elveția etc. Singura țară care în codul ei penal, nu face nici o deosebire între pedeapsa a autorului și a complicelui este Franța. În adevăr, în art. 59 din codul penal francez se spune categoric: «complici unei crime sau a unui delict vor fi pedepsiți cu aceeași pedeapsă ca și inșiși autorii acestei crime sau acestui delict». O singură excepțiune admite codul francez în materie de tânuire — una din formele complicității — când stabiște prin art. 63 că pedeapsa cu moarte aplicabilă autorilor în materie de crimă va fi înlocuită pentru talutorii acestora cu aceea a muncii silnice pe viață.

B. Ce este complicitatea

Complicitatea e ajutorarea cu bună știință la comiterea unei infracțiuni în unul din modurile prevăzute de lege. Aceasta este definițiunea adoptată de doctrina și jurisprudența franceză, și pe care Tanoviceanu, fostul profesor dela București, o găsea ca cea mai bună.

O altă definițiune, dată de marele penalist german Franz von Liszt este următoarea: *Complicitatea este participarea la un act de execuțiune început sau terminat de către un altul.*

Dintre aceste două definițiuni, preferim pe cea dintâi, ca una ce cuprinde toate formele complicității și caracterizează calitatea complicelui de auxiliar al autorului principal. În adevăr, definițiunea lui Liszt vorbește de *participare*, ceea ce ni se pare mai mult decât *ajutorare* iar pe de altă parte, vorbind numai de o execuțiune începută sau terminată, pare a exclude forma de complicitate anterioară executării, adică provocarea sau instigarea.

Analizând definițiunea franceză, vedem că complicitatea, ca și oricare infracțiune, cuprinde două elemente esențiale: unul moral, altul material. Elementul moral este buna știință, adică intențiunea culpabilă; cel material este faptul însuși prin care complicelul a contribuit la săvârșirea infracțiunii de către autorul principal. Un al treilea element, cerut pentru ca complicitatea să existe, este ca acest fapt să fie din acele prevăzute de lege.

Să examinăm fiecare din aceste trei elemente.

A. Intențiunea

Pentru ca cineva să fie complice la o infracțiune penală săvârșită de un altul trebuie, neapărat, ca el să știe că ajută la săvârșirea unei crime sau unui delict și să *voințească* a procura acest ajutor. Ambele aceste elemente — *știința și voința* — la un loc, alcătuiesc *intențiunea culpabilă*.

Astfel, dacă cineva ajută la săvârșirea unei infracțiuni, fără să o știe — ceea ce implică și lipsa de voință — fără îndoială că nu poate fi socotit complice al infractorului. Exemplu: cineva împrumută o armă dela un prieten, spunând că se duce la vanat. În realitate, el a luat-o spre a săvârși un omor. Prietenul, care nu a cunoscut adevărata intențiune a celui ce-i cerea arma cu împrumut, nu este complice la crima celui alt.

Dar, dacă cineva, știind că faptul său va ajuta la comiterea unei infracțiuni, nu are totuși voința de a procura un asemenea ajutor, mai este el complice? O distincțiune se impune: dacă din buna știință pe care o are că contribuie la o infracțiune, se poate deduce

fără nici o îndoială și voința de a contribui — ceea ce va fi o chestiune de fapt — faptulul se va pedepsi ca complice, căci ambele condițiuni ale intențiunii, știința și voința, sunt întrunite. Dacă, din contra, el va putea dovedi că, deși a știut că faptulul său va contribui la comiterea infracțiunii nu a avut totuși voința de a contribui, el nu va putea fi pedepsit ca complice. Exemplu: unui lăcătuș i se comanda fabricarea unor chei mincinoase. El știe că aceste chei vor servi la săvârșirea unui furt, dar fabricându-le nu are intențiunea de a participa la acest furt — dela care nu va trage nici un folos — ci numai își exercită meșteșugul său. Desigur că nu poate fi socotit complice la furt. Faptulul său deși reprimabil, nu poate fi pedepsit decât ca delict aparte, în acele legislațiuni care prevăd pedepsirea celor ce se ocupă cu falsificarea de chei mincinoase.

O chestiune care se discută în doctrină este aceea de a se ști, dacă complicelul trebuie pedepsit după faptulul săvârșit de autorul principal, sau după faptulul la care el a înțeles să contribuie. Exemplu: cineva dă ajutor altuia la săvârșirea unui furt cu spargere prin aceea că sparge ușa de intrare la o casă. În realitate, autorul principal, odată pătruns în casă săvârșește un omor, în loc de a săvârși un furt. Este el complice la furt, sau la omor? Doctrina cea mai recentă, franceză și italiană susține teoria complicității la faptulul la care a înțeles să contribuie complicelul, iar nu la acel săvârșit de autor. Bine înțeles, aceasta are loc în cazul când faptulul săvârșit este mai grav decât cel pregătit. În cazul contrar, complicelul va beneficia de pedeapsa mai ușoară a faptului mai puțin grav săvârșit de autor, deși el — complicelul — înțelesese că va contribui la unul mai grav.¹⁾

B. Actul material al complicității

Pentru ca cineva să fie complice la o infracțiune, trebuie în primul loc ca acea infracțiune să existe, ca crima sau delict (art. 50 c. p. rom art. 69 c. p. ung) de unde rezultă: 1) că nu există complicitate la o contravențiune (adică a infracțiunii pe care legea o pedepsește cu închisoarea polițienească și cu amendă până la 25 lei inclusiv) 2) că complicitatea la un fapt care nu este pedepsit ca crimă sau delict, sau care nu mai este pedepsit ca atare, nu poate de asemenea să existe.

Exemple: Sinuciderea nu este pedepsită de legea penală română; ca urmare, cel ce a procurat cuiva arma cu care s'a sinucis, sau l-a ajutat într'un alt mod oarecare la această sinucidere, nu poate fi complice, întrucât complicitatea presupune existența unei crime sau delict principal. Nu tot astfel este în codul penal ungar. Acolo, există art. 283, care pedepsește și pe sinucigaș, când se ajută cu viață și pe complice.

2) Faptele amnestiate fiind considerate că n'au existat nici odată, complicelul la un asemenea fapt nu mai este pedepsit.

Tot astfel, în caz de prescripțiune a infracțiunii principale.

Dacă crima sau delictul există și sunt pedepsite, actul material al complicității este ajutorul dat de complice, fie înainte, fie în timpul, fie după săvârșirea crimei sau delictului. În ce poate consista acest ajutor?

Răspunzând la această întrebare, intrăm cu al treilea element al complicității.

1) Codul penal român, în art. 48, a adoptat acest sistem cum de asemenea l-a adoptat și codul ungar în art. 73.

C. Faptul de complicitatea trebuie să fie din acele prevăzute de lege.

Art. 50 52 și 56 c. pen. rom. și art. 69 n. 2 c. pen. ung. definesc faptele care constituie complicitatea propriu zisă — aceea care este concomitentă cu săvârșirea infracțiunii.

Complicitatea anterioară, numită provocațiune sau instigațiune, este prevăzută de art. 47 c. p. rom. și art. 69 n. 1 c. p. ung.

În fine, complicitatea posterioară sau tănuirea, este prevăzută de art. art. 53 c. p. rom. și art. 69 n. 2 c. p. ungar.

Analizând toate aceste fețe la un loc putem grupa faptele constitutive de complicitate în următoarele:

1. Provocarea la o infracțiune însoțită de anumite circumstanțe determinate;
2. Instrucțiunile date spre a o comite;
3. Faptul de a fi procurat mijloacele materiale care au servit la executarea infracțiunii;
4. Asistența în faptele care au pregătit, înlesnit sau săvârșit infracțiunea;
5. Găzduirea infra-torilor;
6. Tănuirea obiectelor provenite din săvârșirea infracțiunii.

Considerate sub raportul faptelor, ele sunt de două feluri: *morale* și *materiale*. *Morale*, acele ce constau din fapte psihologice, cum sunt cele dela No. 1 și 2, provocarea sau instigarea; *materiale* acele ce constau din fapte fizice, cum sunt cele dela No. 3 4 5 și 6.

Să le examinăm separat, considerate sub raportul timpului când ele se produc.

I. Complicitatea anterioară infracțiunii.

Codul penal român, ca și cel ungar, prevăd provocațiunea în capitolul complicității socotind-o ca una din formele ei. În realitate, provocațiunea nu este o complicitate propriu zisă, ci este ceva mai mult. Ca dovadă, ambele coduri pedepsesc provocațiunea cu aceeași pedeapsă ca și a autorului infracțiunii; pe când complicitate propriu zisă este pedepsită mai ușor. Astfel art. 47 c. p. rom. și art. 71 c. p. ung. prevăd dispozițiunea aceasta a pedepsei identice a provocatorului cu aceea a autorului.

Ce este provocațiunea? Este, cum foarte bine o definește art. 69 n. 1 c. p. ung. faptul de a decide pe altul la săvârșirea unei crime sau a unui delict.

Două elemente sunt deci necesare pentru ca să existe provocațiune: 1) ca ea să se aplice uneia crimei sau unui delict și 2) ca să fie de natură a decide pe autor la săvârșirea crimei sau delictului.

În privința celui de al doilea element, este o mare deosebire între cele două legiuiri penale, română și ungară. Pe când legea ungară stabilește numai principiul că este agent provocator acela care decide pe altul la săvârșirea crimei sau a delictului fără să arate prin ce moduri se va termina această deciziune legea română arată anume modurile în care cineva trebuie să determine pe altul la comiterea infracțiunii spre a fi agent provocator. Aceste moduri sunt limitativ expuse în art. 47 c. p. rom. și ele sunt următoarele: a) dăruirile, b) promisiunile, c) amenințările, d) abuzul de autoritate sau de putere, e) uneltirile culpabile, f) instrucțiunile date spre a o comite, g) cuvinte rostite în public, h) strigări, i) act autentic sau public, j) scrieri, k) imprimate, l) deseme, m) gravuri n) embleme aceste cinci din urmă vândute sau expuse spre vânzare, distribuite sau afișate în public.

Numai întrebându-se vreunul din mijloacele enumerate mai sus, spre a decide pe altul la săvârșirea unei crime

sau unui delict, este cineva agent provocator în codul penal român.

Codul penal ungar, din contra, lasă toată latitudinea judecătorului de a stabili în fapt, dacă acțiunea agentului provocator a fost determinată spre a decide pe autor.

În cazul când provocațiune a fost urmată de efect, agentul provocator se pedepsește ca și autorul principal. În cazul contrar, ea este pedepsită ca delict „sui generis” însă numai dacă a fost săvârșită prin publicitate, adică prin vreunul din mijloacele arătate mai sus la literele g h, i, j, k l m, n (art. 47 combinat cu 294 c. p. rom.; art. 171 c. p. ung.).

O chestiune discutată în doctrină este aceea dacă există provocare la complicitate. Cu alte cuvinte, dacă cineva decide pe un altul de a fi complice la săvârșirea unei crime sau unui delict. În tăcerea legii române, trebuie să decidem că nu există provocațiune la complicitate, căci legea pedepsește numai pe cel ce provoacă la săvârșirea infracțiunii, adică pe acel ce decide pe autorul principal. Aceiași tăcere o păstrează și codurile penale ale principalelor țări. Sunt numai două coduri cari prevăd provocațiunea la complicitate și anume codul ungar, care în art. 69 n. 2 consideră ca complice pe cel ce decide pe altul să favorizeze sau să ușureze executarea unei crime sau unui delict și codul japonez care, în art. 62, pedepsește pe provocatorul la complicitate.

O altă chestiune, asupra căreia codul român păstrează tăcerea, dar pe care codul ungar o soluționează, este următoarea: dacă autorul săvârșeste o faptă mai gravă decât aceea la care a fost provocat care este situația agentului provocator? Doctrina franceză și italiană admit soluția, neprevăzută nici în codurile lor, că agentul provocator nu poate fi pedepsit decât cu pedeapsa faptului la care a provocat iar nu a celui comis de autor. Codul ungar, în art. 75 spune categoric că: „dacă autorul a săvârșit o infracțiune care se pedepsește mai greu decât cea la care a fost decis de agentul provocator, acea infracțiune mai gravă nu este imputabilă acestuia”.

De sigur că legiuitorul român, când va fi să se reface codul penal, va admite această soluțiune a codului ungar, ca și multe altele.

II. Complicitatea concomitentă cu infracțiunea.

Din gruparea faptelor constitutive de complicitate, pe care am făcut-o la litera C de mai sus grupele n. 3 și 4 alcătuiesc complicitatea concomitentă cu infracțiunea, adică complicitatea propriu zisă. Aceste fapte sunt: a) procurarea mijloacelor materiale care au servit la săvârșirea infracțiunii și b) asistența sau ajutorarea în faptele care au pregătit, înlesnit sau săvârșit infracțiunea.

Faptele acestea sunt prevăzute de art. 50 n. 1 și 2 c. p. rom în mod limitativ. În codul ungar art. 59 n. 2, ele nu mai sunt precizate, ci sunt arătate numai în mod general, prin cuvintele de favorizare sau ușurare a infracțiunii.

O chestiune care se discută în doctrină, și de care se ocupă art. 51 din c. p. rom, este aceea a complicității prin cooperare: Când faptul compliceului, este de așa natură încât fără el nu s'ar fi putut săvârși crima sau delictul, complicele este considerat ca co-autor, și pedepsit ca și autorul.

În ce constă această cooperare este o chestiune de fapt, lăsată la aprecierea suverană a judecătorului.

Chestiunea prezintă o oarecare importanță în materia contravențiilor polițienești cari, se știe, nu admit complicitate. Dacă, însă, complicitatea este de natura celei prevăzute de art. 51, atunci complicele este co-

autor, și ca atare se va pedepsi ca și contravenientul.

Art. 50 n. 3 c. p. român mai prevede o a treia categorie de fapte constitutive de complicitate, însă nu mai la delictele de presă. Anume, acei ce vor fi contribuit la vânzarea, distribuirea sau expunerea unei scrieri, imprimat, desen sau gravură — dacă aceste publicațiuni nu arată lămurit numele și domiciliul autorului, girantului sau editorului — și dacă publicațiunea conține în ea însăși un delict. Acești complici sunt apărați de pedeapsă dacă vor indica pe autor, girant sau editor.

III. Complicitatea posterioară infracțiunii

După ce o crimă sau un delict au fost săvârșite, s'ar părea că este exclusă orice idee de complicitate, căci nu se concepe o ajutorare a unui fapt deja consumat. Totuș codul penal român, ca și cea mai mare parte a codurilor străine, înglobează în capitolul complicității și un delict special, acel al tănuirii.

Ce este tănuirea? Este faptul de a ascunde, a primi sau a negocia, cu bună știință, lucruri ce provin din săvârșirea unei crime sau unui delict.

Dar, în afară de tănuirea lucrurilor provenind dintr-o infracțiune, mai există și tănuirea persoanelor, autori sau complici ai infracțiunii. Din acest fel de tănuire legea nu mai face un delict aparte, cum o face pentru tănuitorii de lucruri (art. 53 și 54 c. p. rom.), ci o consideră ca pe o complicitate propriu zisă, pe care o prevede în art. 52, și care este cunoscută în practica judiciară sub denumirea de găzduire. *Gazda* nu este pedepsită cu o pedeapsă specială ca *tănuitoare*, ci se pedepsește în raport cu faptul principal.

În sfârșit, tot ca complici, pedepsește art. 56 c. p. rom. pe acei ce, mai înainte sau în timpul săvârșirii infracțiunii, ar fi avut înțelegere ca să ascundă lucrurile ce vor proveni din infracțiune.

În codul penal ungar tănuirea formează un capitol aparte și nu mai este considerată ca o complicitate posterioară, ci ca delict aparte. Art. 370—375 se ocupă de tănuirea propriu zisă, aceea a lucrurilor, pe când art. 374—378 se ocupă de tănuirea persoanelor, de care vorbește art. 52 român.

Din împrejurarea că tănuirea este considerată în codul român ca un delict separat, pedepsit cu o pedeapsă specială, s'au născut în doctrina și jurisprudența română două chestiuni, cari ambele sunt controversate.

Prima chestiune: dacă cel inculpat pentru crimă sau delict a fost achitat, mai poate fi pedepsit tănuitorul. O primă serie susține afirmativa, bazându-se pe motivul că tănuirea fiind un delict de sine stătător, este suficient să fi existat infracțiunea, independent dacă cel urmărit pentru săvârșirea ei a fost achitat pentru ca să existe lucruri provenite din acea infracțiune și deci să existe tănuire. O a doua serie susține negativa, bazându-se pe legătura strânsă ce este între autor și tănuitor. Din moment ce se recunoaște că nu a fost o sustragere frauduloasă din partea autorului — și ca consecință el a fost achitat — nu mai poate fi vorba de tănuire, căci lucrurile nu mai provin dintr'un delict.

A doua chestiune: există complicitate la tănuire? În legislațiunile cari fac din tănuire o complicitate, cum este cea franceză, se admite negativa, conform principiului că nu pot să existe complici ai compicelui. În codul român, ca și în cel ungar, tănuirea fiind o infracțiune aparte, este admisibilă afirmativa.

IV. Cum se pedepsește complicitatea

Ne vom ocupa aici numai de complicitatea propriu zisă, adică acea concomitentă cu infracțiunea, căci am văzut că celelalte două forme de complicitate se pedepsesc, una

din ele, provocarea, în acelaș fel ca și infracțiunea principală, iar cealaltă, tănuirea, cu pedepse speciale.

Complicitatea propriu zisă e pedepsită, potrivit art. 48 cod. pr. român., cu un grad mai jos decât infracțiunea principală.

În codul ungar, art. 72, pedepsește pe auxiliarul infracțiunii ca și pe autorul unei tentative la acea infracțiune, adică mai ușor decât infracțiunea conform art. 66.

Chestiunea cea mai importantă ce se pune în această materie este aceea a influenței ce pot avea asupra pedepsei compicelui circumstanțele cari agravează sau micșorează pedeapsa autorului principal.

Legea română se ocupă în art. 48 de această chestiune, stabilind două principii: 1) circumstanțele agravante infracțiunii ce sunt personale autorului principal, nu pot influența asupra pedepsei compicelui; 2) circumstanțele agravante reale, survenite în cursul executării infracțiunii, fără știrea compicelui, nu influențează iarăș asupra pedepsei acestuia.

Spre exemplu: autorul principal este recidivist, ceea ce face să i se agraveze pedeapsa. Această circumstanță fiind personală autorului, nu poate prejudicia compicelui. Sau, autorul principal este militar, pe când complicele este civil; faptul imputat este pedepsit de codul justiției militare ca crimă, pe când acelaș fapt, dacă ar fi săvârșit de un civil, ar fi delict. Ei bine, complicele militarului ar fi pedepsit în raport cu pedeapsa ce s'ar fi dat autorului civil.

În a doua categorie a circumstanțelor reale sau obiective: un delict este agravat prin locul unde a fost săvârșit (biserică, casă, locuință, etc.), sau prin timpul când a fost săvârșit (în timpul nopții). Ce să decidem asupra compicelui? Trebuie să facem o distincțiune, pe care o face și art. 48. Dacă complicele a știut că faptul este agravat de acea circumstanță obiectivă, el va fi pedepsit în raport cu pedeapsa agravată a autorului; în cazul contrar, nu va suferi această agravare. Spre exemplu: cineva este complice la un furt, prin faptul că stă la pândă afară, ca să dea de veste apropierea cuiva. El nu știe, însă, că autorul întrebunțează chei mircinoase spre a pătrunde în casa de unde va fura, ci își închipue că casa este deschisă. El nu va suferi agravarea pedepsei pentru furt cu chei mircinoase. Acolo unde însă chestiunea devine controversată în dreptul român, este în cazul circumstanțelor agravante rezultând din relațiunile dintre victimă și infractor, sau din calitatea infractorului. Spre exemplu: autorul este fiul victimei, pe care o ucide. Este complicele părtaș la un paricid sau numai la un omor? Căci lucrul prezintă importanță, paricidul fiind pedepsit cu pedeapsa cea mai grea, munca silnică pe viață (art. 232 c. pen. rom.), pe când omorul se pedepsește cu munca silnică pe timp mărginit (art. 234 alin. ultim). Sau un alt exemplu: autorul este servitor al victimei, dela care săvârșește un furt. Furtul dela stăpân se pedepsește mai greu decât furtul simplu. Ce pedeapsă va lua complicele?

Opiniunea cea mai acreditată este că aceste agravante fiind personale autorului, nu pot influența asupra pedepsei compicelui. În Franța, jurisprudența consideră aceste agravante ca reale și deci privesc pe complice, pe când doctrina este împărțită în două tabere.

Dar, dacă circumstanțele agravante rezultând din calitatea persoanei autorului nu privesc pe complice, ce trebuie să decidem când acele circumstanțe sunt personale compicelui, iar nu autorului? Iată un fiu care este complice la omorul tatălui său, săvârșit de un autor ce nu este rudă cu victima. Este fiul complice la un paricid, sau la un omor simplu?

În doctrina românească, *Tanovicănu* a susținut cu

tărie teoria că agravantele personale complicei i se țin în seamă acestuia, independent de persoana autorului principal. Pentru el, complicele la omorul ta'ului său este complice la un paricid, după cum complicele la furtul dela stăpânul său este complice la un furt calificat, iar nu la un furt simplu. Tanoviceanu se întemeiază pe textul art. 48, care spune că complicele se va pedepsi după natura faptului privit ca comis de el.

În doctrina belgiană, acelaș sistem este admis (*Nypels, Haus, Thiry*).

În codul penal ungar avem art. 74, care admite soluțiunea cea mai rațională și anume că agravantele ca și atenuantele unei pedepse, și cari sunt persoanele autorilor sau compliceilor, nu pot fi atribuite celorlalți autori sau complici.

PETRU VURUCLAS

Stagiari în Barul avocației Oradea-Mare,
fost ofițer superior în Jandarmerie și Profesor la Școala de Jandarmi.

INALTA CURTE DE CAS. ȘI JUSTIȚIE, S. I

Audiența dela 6 Iulie 1923

Președinția d-lui GH. V. BUZUGAN, Președinte

Anton Rohr cu Lucia D. Greceanu și a.

Decizia No. 784

Chirii. — Contract expirat. — Decesul titularului contractului. — Succesor cu titlu universal, cari au locuit cu defunctul. — Beneficiază de prelungirea contractului. Art. 1440 c. civ. și art. 2 lit. c, legea din 1922.

Succesorii cu titlu universal ai defunctului titular al unui contract de închiriere, dacă au locuit împreună cu acesta imobilul închiriat, beneficiază de prelungirea legală a contractului, în condițiunile generale ale legii deși legiuitorul excepțional n'a întins și la contractele expirate și prelungite dispozițiunile din art. 1440 cod civil.

Curtea,

Ascultând citirea raportului făcut în cauză de d-l consilier St. Mladoveanu, și pe d-nii avocați Apotecher și Eliad Românul în susținerea și combaterea motivelor de casare, cerând și cheltueli de judecată și

Deliberând,

Asupra recursului făcut de Anton Rohr contra deciziei No. 40/923 a Curții de Apel Iași s. I-a, dată în proces cu Ruxandra și Lucia D. Greceanu, pentru reziliere de contract și evacuare.

Văzând unicul motiv de casare astfel formulat :

I. «Violarea principiului din legea chiriilor astăzi în vigoare cât și din celelalte legi excepționale cu privire la chirii, începând dela decretul-lege 1420/920, după care contractele de locațiune în prelungire legală nu au a se folosi decât chirișii personal.

«Or, murind Dimitrie A. Greceanu, de contractul său de locațiune, cu privire la imobilul meu din Iași str. Carol, 40 și 42, se folosește soția sa Lucia Greceanu și fii săi cu familiile lor, d-nii Anton Rosetti-Răsnovanu și G. Rosetti-Răsnovanu.

«Am cerut ca să constate judecătorește că d-na Lucia Greceanu nu se mai poate folosi de prelungirea legală a contractului de locațiune și atât Trib. Iași secția 3-a cât și Onor. Curte de Apel Iași secția I-a prin decizia pe care o atac cu recurs au găsit: că de acest contract are a se folosi și d-na Lucia Greceanu, cât și fii săi cu familiile lor.

«Or noi credem că s'a violat principiile și economia legii chiriilor excepționale după care art. 1440 cod. civ. nu își poate primi aplicația sa.

«După aceste legi excepționale decujusul nu poate dispune

prin testament de contractul de locațiune și d'stincția pe care o face Onorata Curte că deși în principiu acest lucru nu s'ar putea, totuși această dispoziție este legală, când legatarul ocupă de fapt imobilul în discuție este arbitrară și deci ilegală.

«În al doilea loc credem că greșit Onorata Curte decide că pe baza de solidaritate familiară, rămâne în casa decujusului aceia care locuiau cu el în casă și deci ei au a se folosi de contractul său de locațiune căci ar fi să se desconsiderare și relativitatea obligațiunilor contractuale cât și principiul pus de aceste legi excepționale că aceste contracte au o existență absolut în persoana contractantului».

Având în vedere decizia supusă recursului din care rezultă că, intimatele Ruxandra și Lucia D. Greceanu, ocupând un apartament, ce fusese închiriat de D. Grecianu, defunctul lor fiu și soț, în imobilul din Iași, str. Carol No. 40, proprietatea recurentului Anton Rohr, au fost chemate în judecată de acesta pentru a se vedea obligate la evacuarea acestui apartament, pe motiv că contractul de locațiune, încheiat cu defunctul D. Grecianu, găsindu se expirat, succesorii săi n'ar mai putea beneficia de prelungirea legală a acestui contract ;

Că, această acțiune a fost respinsă de Curtea din Iași, prin deciziunea adusă astăzi în recurs ;

Având în vedere că, pentru a decide astfel, Curtea de fond constată, în fapt, și motivează că, potrivit art. 1440 c. civ., contractul de închiriere nedesființându-se prin moartea locatarului, ci trecând la erezi, intimata Lucia Grecianu, care este legatară universală a defunctului său s t, este îndrituită a se prevala de dreptul rezultând din arătatul contract de închiriere și invoca prelungirea lui legală, cu atât mai mult, cu cât a ocupat și locuit tot timpul locațiunii acest imobil împreună cu defunctul său soț ; că, mai motivează Curtea, argumentul tras de proprietarul recurent din dispozițiunile art. 30/Decretul lege 1420/920, nu poate avea nicio influență în cauză, de oarece acest text de lege nu conține nici expres, nici implicit vreo derogare dela principiul din art. 1440 c. c. ; că, din contră, adaugă Curtea, legile excepționale au creat o comunitate de interese între membrii familiei chirișului, care locuiesc cu dânsii și, în vederea unui interes general și de ordine publică, au căutat să asigure o locuință membrilor familiei celui care deține un imobil cu chirie ; că, singura restricție ce se poate aduce art. 1440 c. civ., în cazul contractelor prelungite, este ca, cei ce se prevalează de o asemenea locațiune să fi ocupat deja imobilul ca persoană din familia titularului contractului, căci atât a voit legea : să asigure celor ce ocupă un imobil, ca chiriș, sau membrii din familia lui, o locuință :

Având în vedere că, prin motivul de casare se invoacă violarea principiului din legea chiriilor azi în vigoare și din celelalte legi excepționale, după cari de contractele de locațiune în prelungire legală se pot folosi numai chirișii personal ;

Considerând că, principiul din art. 1440 c. civ., potrivit căruia contractul de locațiune nu se desființează prin moartea locatarului, nici prin aceea a locatarului, nu a fost în mod expres întins de legiuitorul excepțional și pentru contractele expirate și prelungite prin lege ;

Că, dacă aceasta este adevărat, nu este mai puțin adevărat că, pe temeiul principiului general de drept, după care, atunci când o persoană contractează, aceasta o face nu numai pentru ea personal, ci și pentru cei cari vor succede și vor reprezenta la un moment dat patrimoniul ei, afară de cazul drepturilor exclusiv personale netransmisibile, urmează că succesorii cu titlu universal, în cazul când au locuit cu defunctul, sunt îndrituiți a se prevala de dreptul rezultând din contractul de închiriere al acestuia, nedesființat prin moartea uneia din părțile contractante, și invoca deci prelungirea lui

legală, dacă întrunese încolo condițiunile generale ale legilor excepționale;

Că, într'adevăr, deși legiuitorul excepțional nu consacra în mod expres acest principiu, el îl aplică în consecințele lui, atunci când în vederea satisfacerii unei necesități de ordin social, aceea de a procura locuința membrilor familiei chirașului cari locuiesc cu dânsul, creiază diverse cazuri de excepțiuni dela evacuare, bazate pe situațiuni de favoare în care s'ar afla unii din membrii familiei, și pe acest temeiul interzice evacuarea întregii familii, chiar dacă condițiile de favoare nu sunt îndeplinite în persoana titularului contractului; că de altă parte, legiuitorul, prin art. II, lit. c, permite proprietarului să se estindă într'un apartament locuit de chiraș sub acelaș acoperământ, pentru necesități de locuință ale familiei sale, recunoscând fiecărui membru al familiei dreptul la o cameră de locuit, ceea ce înseamnă că legiuitorul, reglementând prelungirea legală a contractelor de închiriere, a manifestat, cu această ocazie, o deosebită solicițitudine și pentru familia titularului contractului, de unde rezultă consecința logică că a admis implicit ideia prelungirii legale și în favoarea urmașilor chirașului care a locuit cu dânsul pe temeiul unui contract făcut de autorul lor și de care legea nu-l desființează prin moartea lui;

Că, astfel fiind și intrucât este necontestat că intimata Alexandra Greceanu este mama, iar intimata Lucia Greceanu soția și legatară universală a defunctului D. Greceanu și că ele au locuit împreună cu defunctul în timpul vieții lui imobilul proprietarului recurent, cu drept cuvânt Curtea de fond, făcând aplicațiunea acestor principii, a decis că contractul în discuțiune, prelungit de prin lege, a trecut asupra acestora.

Că, astfel fiind, motivul de casare devine nefondat. Pentru aceste motive, Curtea, respinge recursul, etc.

NOTA. — În concepțiunea legiuitorului nostru ca și a celui francez, contractul de locațiune nu este făcut intuitu personae și în consecință art. 1440 cod civ. declară că acest contract nu se stinge prin moartea părților contractante. Prin urmare, la moartea locatarului, drepturile și obligațiunile rezultând din contractul de locațiune se transmit la moștenitorii locatarului împreună cu celelalte elemente din patrimoniul acestuia; contractul va continua să-și producă efectele față de moștenitori, până la expirarea termenului fixat.

Cestiunea dedusă în judecata Inaltei Curți și rezolvată prin decizia mai sus reprodusă, este de a se ști dacă principiile din dreptul comun se aplică la contractele de locațiune al căror termen convențional a expirat și au beneficiat de prelungirea legală.

Inalta Curte, în lipsa unei text expres care să întinză aplicațiunea principiului consfințit de art. 1440 cod. civ. și în legiuirea specială a contractelor de locațiune expirate, admite totuși transmisibilitatea dreptului de prelungire legală, pe temeiul principiului general că atunci când o persoană contractează, o face aceasta nu numai pentru ea personal, ci și pentru acei care vor succede și vor reprezenta la un moment dat patrimoniul ei.

Credem că acest principiu care este consfințit

în mod expres în codul civil francez prin articolul 1122, nu este aplicabil în speța, intrucât nu e vorba de un drept contractual, născut din convențiunea părților, ci de un drept legal; or, nicăeri legea nu consfințește principiul transmisibilității în ce privește drepturile pe care le stabilește. De altmintrelea aplicațiunea în speța a principiului sus enunțat, ar duce la consecința logică, ca contractul de locațiune să se transmită fie pe cale de succesiune ab intestat la rudele în grad succesibil chemate să moștenească averea locatarului defunct, fie pe cale testamentară, legatarului căruia locatarul i-a lăsat contractul de locațiune; în ambele cazuri transmisțiunea ar avea loc independent de împrejurarea dacă succesibilul sau legatarul a locuit sau nu împreună cu defunctul.

O, Inalta Curte nu admite această consecință logică a principiului care i servește ca premisă, ci recunoaște dreptul la prelungirea legală „numai în favoarea urmașilor chirașului care au locuit cu dânsul pe temeiul unui contract făcut de autorul lor.”

Prin urmare, în sistemul consfințit de Inalta Curte, trebuie să admitem că patrimoniul succesoral nu-și conserva unitatea sa și nu este supus la o singură normă de dezvoltare, căci pot avea vocațiune două categorii de moștenitori, unii care moștenesc averea defunctului fără a beneficia de contractul de locațiune, fiindcă n'au locuit împreună cu defunctul, și alții care sunt îndrituiți a se prevala de prelungirea legală, fiindcă au avut locuința comună cu defunctul. Mai mult decât atât, s'ar putea întâmpla ca să aiba dreptul de a beneficia de prelungirea legală, persoane care nici n'au vocațiune la succesiunea defunctului. Astfel să presupunem că locatarul are soție cu care locuiește împreună și copii majori care au locuințele lor proprii; dacă se admite că soția, la moartea locatarului, beneficiază de prelungirea legală, urmează că copii, care sunt moștenitori, nu vor avea acest drept, dar soția care nu-i moștenitoare va fi în drept a se prevala de prelungirea legală.

Rezultă prin urmare că, nu calitatea de moștenitoare conferă soției dreptul de a beneficia de prelungirea legală, și deci dreptul de moștenire și dreptul la prelungire constituie două drepturi distincte și independente unul de altul.

Așa fiind, pentru a da un temei juridic soluțiunei Inaltei Curți, credem că dreptul la prelungire legală trebuie considerat nu ca un drept de moștenire, ci ca un drept propriu pe care legea îl atribuie unor anumite persoane, rude ale locatarului, în virtutea comunității de locuință pe care au avut-o cu locatarul, în timpul vieții acestuia. Este adevărat că nu există în legile excepționale care au reglementat contractul de in-

chiriere, nici un text care să recunoască dreptul de prelungire legală în favoarea altor persoane decât titularului contractului de închiriere și nici nu specifică care sunt acele persoane și ce condițiuni trebuie să îndeplinească pentru a putea beneficia de prelungire. Dar nu-i mai puțin adevărat că se poate deduce din anumite texte formulate de legiuitor în această materie, intențunea acestuia de a recunoaște unor anumiți membri ai familiei chiriașului, care locuiesc cu dânsul, dreptul la prelungirea legală.

Astfel s'ar putea deduce un argument a fortiori din aliniatul 4 de sub litera b, articolul 2 al legii din 14 Aprilie 1922, menținut aproape identic în aliniatul 4 de sub paragraful 5 din actuala lege, care crează diferite categorii de chiriași exceptați dela evacuarea cerută de proprietarul care vrea să se mute în propriul său imobil.

Or, între acești chiriași privilegiați sunt unii care se bucură de o deosebită sollicitudine din partea legiuitorului, fiindcă sunt exceptați dela evacuare, și nu îndeplinesc personal condițiunile cerute pentru a fi exceptați dela evacuare, ci aceste condițiuni sunt îndeplinite de unii din membri familiei care locuiesc cu chiriașul titular al contractului; astfel, soția sau părinții funcționarului, și personal nu sunt funcționari, beneficiază de excepțunea de evacuare, în ce privește contractele încheiate în numele lor, dacă locuiesc împreună cu soțul sau copilul funcționar.

Din acest text se poate deduce intențunea legiuitorului de a recunoaște soției sau părinților funcționarului dreptul la prelungirea legală în cazul când contractul a fost făcut pe numele acestuia. În adevăr, dacă persoanele prevăzute în sus citatele texte de lege, se pot opune la evacuarea cerută de proprietar care vrea să se mute în imobilul său, deși legiuitorul înțelege să favorizeze pe proprietarul care se găsește în această situațiune, cu atât mai mult trebuie să admitem, că cel puțin unele din aceste persoane să poată invoca dreptul de prelungire, atunci când contractul de închiriere este făcut pe numele altei persoane cu care locuiesc împreună.

Cestiunea însă care se pune, este de a se ști dacă pot beneficia de prelungirea legală și alte persoane decât acelea care sunt exceptate dela evacuare. În adevăr, am arătat mai sus că legea din 1923 exceptează dela evacuare pe soția sau părinții funcționarului cu care locuiesc împreună. Se poate admite prin urmare, ținând seama de spiritul legii, că soția sau părinții ar putea să beneficieze de prelungirea legală a contractului de închiriere făcut pe numele soțului sau fiului funcționar; dar putem oare da argumentului tras din spiritul legii o sferă de aplicațiune și mai mare, cum pare a admite Inalta Curte și să recunoaștem dreptul de prelungire urmașilor chiriașu-

lui care au locuit cu dânsul, ori care ar fi calitatea acelor urmași, soți, părinți sau orice alte rude, și ori care ar fi calitatea chiriașului defunct, fie că a fost sau nu funcționar?

Soluțiunea admisă de Inalta Curte, bazată încontestabil pe considerațiuni de înaltă echitate, ni se pare foarte îndoielnică din punctul de vedere al unei interpretațiuni juridice a textelor.

Inalta Curte invoacă, în sprijinul interpretării largi pe care o da, dispoziția articolului 2, lit. c, care recunoaște dreptul de extindere proprietarului pentru necesitățile de locuință ale familiei sale.

Credem însă că acest text, care conține o dispoziție de favoare pentru proprietar, nu poate fi întinsă, pe cale de analogie, în favoarea chiriașului și a familiei sale.

ALEXANDRU CERBAN

INALTA CURTE DE CAS. ȘI JUSTIȚIE, S. II

Audiență dela 10 Octombrie 1923

Președinția d-lui OSCAR N. NICOLESCU, Președinte

Recurent Ilie Ilievici

Deciziua penală No. 1811

Inconstituționalitatea unei legi ridicată la instanța de fond. — Dacă instanța trebuie să suspende judecarea cauzei până la pronunțarea Casatiei asupra acestei cestiuni. — Art. 103 alin. 1 din noua Constituțiune.

Decretul asupra specei No. 2969. — Aplicarea lui atât detailiștilor cât și angosiștilor.

Intrucât noua Constituțiune nu a reglementat modul de procedură ce trebuie urmat când un proces se află pendente înaintea instanțelor de judecată și una din părți invoacă inconstituționalitatea legii a cărei aplicațiune urmează a se face în cauză, nici un text de lege nu îndrituiește instanța de judecată de a suspenda judecarea până la pronunțarea Casatiei, și instanța trebuie să judece afacerea și să aplice legea considerând-o ca constituțională rămânând ca după pronunțarea hotărârei definitive să fie atacată în Casatie pe motiv de neconstituționalitate.

2. Decretul No. 2969/919 nefăcând nici o distincțiune, urmează că el se aplică atât negustorilor detaiști cât și celor angosiști.

Curtea,

Ascultând pe d-l avocat Micioră în susținerea recursului, pe d-l avocat Stănescu Pană din partea Minist. Ind. și Comerț. în combatere și pe d-l Procuror Al. Dem. Oprescu în concluziuni.

Î eliberând,

Asupra motivului I de recurs:

«Violarea, greșita interpretare și aplicare a art. 103 din Constituție comb. cu art. 10 din proc. penală.

«Am propus înaintea Tribunalului ca instanța de Apel neconstituționalitatea decretului lege, privitor la înfrânarea specei, iar potrivit art. 103 din noua Constituție am cerut ca Tribunalul să suspende judecarea apelului meu, să trimeată dosarul la Inalta Curte de Casatie, secțiuni unite, singură competență să hotărască asupra neconstituționalității propuse

de mine. Am arătat Tribunalului că noua Constituție nu fixează și norme după care această înaltă instanță are a fi sesizată și am propus ca Tribunalul, căruia i se prezintă spre judecare cererea mea, are a vedea dacă excepțiunea propusă nu învederează numai o dorință de târăgănire în judecarea pricinii în fond, și numai în acest caz ar fi poate în drept a nu ține seamă de cererea de suspendare. Iar când Tribunalul hotărăște că numai această chestiune urmează a fi propusă direct înaintea Inaltei Curți, greșește. Se greșește pentru motivul, că nu oricare din secțiunile acestei Inalte Curți are competiția de a hotări asupra constituționalității unei legi și ceiace mai ușor ar fi putut să facă Tribunalul, dacă Inalta Curte ar găsi fondat motivul de casare, casând, ar trebui să trimeată dosarul la alt Tribunal, acesta să judece și să admită excepțiunea, să suspende judecarea în fond și să înainteze dosarul la Inalta Curte spre a o judeca în secțiuni unite. Și dacă soluțiunea dată de Tribunal este cea exactă, cine și cum s'ar tranșa o asemenea excepțiune în pricinile cari vin cu recurs la Tribunal ca instanță de casare? Astfel fiind, Tribunalul respingând excepțiunea propusă, interpretează și aplică greșit dispozițiunile art. 103 din Constituție și a art. 10 din proc. penală.

Având în vedere că prin senința cu No. 592 din 14 Iunie 1923, supusă recursului de față, Trib. Patna S I-a, a respins ca nefondat apelul făcuf de recurentul Ilie Ilivici în contra deciziei cu No. 29/1923 dată de Comisiunea pentru judecarea negustorilor speculanți din Focșani, prin care recurentul fusese condamnat la 2000 lei amendă în baza art. 8 din decretul lege asupra speculei cu No. 2969/919;

Având în vedere că din sentința atacată cu recurs se constată că în ziua judecării cauzei în apel, recurentul, invocând în prim rând inconstituționalitatea decretului lege asupra speculei cu No. 2969/919, a cerut tribunalului suspendarea judecării apelului până la pronunțarea Inaltei Curți de Casație secțiuni unite asupra acestei chestiuni, în conformitate cu art. 103 din noua Constituție; că, Tribunalul a respins ca inadmisibilă cererea de suspendare, motivând în hotărîrea sa că, întrucât art. 103 din Constituție nu arată procedura de urmat înaintea Inaltei Curți cu privire la judecarea constituționalității unei legi, trebuie să se aplice dreptul comun după care judecata nu poate fi suspendată decât în anumite cazuri; altfel dispozițiunile art. 103 din Constituție ar avea ca consecință o perturbare în judecarea proceselor, dând părților dreptul de a cere suspendarea în toate procesele în cari au interesul ca ele să dureze cât mai mult;

Considerând, în adevăr, că după art. 103 al. I din noua Constituție, numai Curtea de Casație în secțiuni unite are dreptul de a judeca constituționalitatea legilor și a declara inaplicabile pe acelea cari sunt contrarii Constituției;

Considerând, însă, că legiuitorul constituant prin nici o dispozițiune din noua constituțiune nu a reglementat modul de procedură ce trebuie urmat când un proces se află pendinte înaintea instanțelor de judecată și una din părți invocă inconstituționalitatea legii a cărei aplicațiune urmează a se face în cauză;

Considerând că, în asemenea caz, nici un text de lege nu îndritnește instanța de judecată de a suspenda judecarea cauzei până la pronunțarea Curții de Casație, și interesul unei bune administrațiuni a justiției cere ca instanța să judece afacerea, să aplice legea, considerând-o ca constituțională, rămânând ca după ce se va pronunța hotărîrea definitivă, ea să fie atacată în Casație pe motiv de neconstituționalitate;

Că a admite contrariul, înseamnă a pune în mâna părții litigante un mijloc permanent de șicană și de temporizare în rezolvirea proceselor, ea putând, pe motiv de inconstituționalitate a oricărei legi, să ceară sus-

pendarea judecării procesului, ceiace evident că nu a fost în intențiunea legiuitorului constituant;

Că, dar, în speță, Tribunalul nu a violat nici un text de lege respingând cererea de suspendare a recurentului, și procedând la judecarea în fond a pricinii cu care fusese investită;

Că, astfel fiind, motivul I de Casare nu este fondat;

Asupra motivului II de recurs:

«Exces de putere și greșita interpretare și aplicare a art. 6, 8, alin. I și 9 din decretul lege 2969/919. În adevăr, din întreaga economie a decretului lege de speculă No. 2969/919, rezultă că atât obligațiunile din el, cât și sancțiunile pentru neexecutarea acestor obligațiuni, sunt referitoare numai la negustorul detailist, iar nicidecum la angrosist, așa că Trib. constatând că sunt negustor angrosist, numai printr'un exces de putere și printr'o greșită interpretare și aplicare a sus arătatelor texte din decretul lege 2969/919, mi-a respins apelul, menținând amenda»;

Considerând că nici art. 8 alin. I în baza căruia a fost condamnat recurentul, și nici vreo altă dispozițiune din decretul legii asupra speculei cu No. 2969/919, nu face vreo distincție între comerțianții detailiști și angrosiști;

Că, dar, obligațiunile impuse prin acest decret lege privesc ambele categorii de comerțianți, rațiunea fiind aceeași;

Că, astfel fiind, și acest al doilea motiv de casare este neîntemeiat, și recursul urmează a fi respins ca atare;

Pentru aceste motive, Curtea, în numele legii, respinge recursul, etc.

NOTA. — Principiile constituționale înscrise în noua Constituțiune din 1923, prin chiar modul cum au fost redactate, rezultă că ele, sunt mai mult petițiuni de principii, cari nu pot fi valorificate de cât prin legile ordinare, ce vor desvolta modul lor de aplicare.

Unul din aceste principii este și acela înscris în art. 103 din Constituțiune, care a tranșat mult discutata controversă: dacă instanțele ordinare au căderea să judece constituționalitatea unei legi, în sensul că numai Curtea de Casație în secțiuni unite, are să se pronunțe asupra excepțiunei constituționalității unei legi.

Însă, cu drept cuvânt, cum decide și Inalta Curte prin decizia de mai sus, dacă principiul este bun și rămâne a se aplica pe viitor, însă el nu poate îndritui pe părți de a ridica o atare excepțiune înaintea instanțelor de fond până ce nu se va reglementa printr'o lege ordinară modul său de aplicațiune.

Că aceasta este justa aplicațiune a principiului constituțional, e că nici legiuitorul constituant nu a reglementat modul de procedură, ce trebuie urmat față de procesele pendinte înaintea instanțelor de judecată.

Ori, a se admite că s'a ridicat instanțelor ordinare dreptul de a se pronunța asupra constituționalității unei legi, înainte ca legea ordinară, care să reglementeze acest drept să fi fost votată, înseamnă a se da părților un mijloc de șicană și instanțelor de judecată imputernicirea de a

suspenda judecata până la pronunțarea Curții de Casație.

Această interpretare nu numai că nu cores-punde intențiilor legiuitorului constituant, dar va aduce și o perturbare în bunul mers al administrației justiției, căci, cursul multor procese va fi suspendat, iar Curtea de Casație va fi împovărată cu o mulțime de cereri, îngreunând astfel accelerarea judecăților.

În cât privește cea de a doua chestiune dedusă înaintea Inaltei Curți, dacă art. 6, 8 al. I și 9 din decretul-lege 2969/1919, se aplică și comercianților angrosiști, soluțiunea Curții este juridică, fiindcă aceste texte prevăd sancțiuni pentru anumite fapte de care negustorul se poate pasibil de speculă, indiferent dacă este argrosist sau detașist.

Specula fie comisă de un negustor angrosist, fie comisă de unul detașist este aceeași, legiuitorul incriminând faptul a avut în vedere abaterile dela prescripțiunea legii, iar nu calitatea persoanei care l'a comis.

E. C. D.

TRIBUNALUL DÂMBOVIȚA SECȚIA II

Audiența dela 22 Februarie 1922

Președinția d-lui CONST. DUMITRESCU, Președinte

Elena Tomescu cu Sub-It. I. Grigorescu

Sentața corecțională 485

Injurii grave. — Simpli particulari. — Depozitari ai puterii publice. — Ofițeri din armată. — Dacă sunt protejați ca simpli particulari sau ca persoane publice. — Art. 299 al. II c. penal.

Prin termenii de depozitari ai puterii publice din art. 299 al. II c. pen. se înțelege funcționari cari îndeplinesc anumite acte de autoritate, cărora Statul ca putere publică le conferă prin numire o parte din această putere și pe care funcționarul o exercită în numele Statului și în limitele în care sunt fixate atribuțiunile prin lege. — Ofițerilor din armată neconferindu li-se nici prin numire nici prin lege, un depozit al puterii publice, ei nu se pot socoti ca depozitari ai puterii publice, pentruca să fie protejați contra injuriilor grave ca persoane publice iar nu ca simpli particulari.

Tribunalul,

Asupra acțiunii penale de față, deschisă prin re-chizitorul No. 5214/921 de d-l Prim Procuror, pentru faptul de calomnie;

Având în vedere că din depozițiile martorilor ascultați se constată că inculpata Elena Tomescu i-a adresat reclamantului Sub-Locot. I. Grigorescu, cuvintele: «hoț și pungaș»;

Că aceste expresiuni ce i s'au adresat în public reclamantului, neraportându-se la un fapt anume determinat, ci la o deprindere rea, ori vițiu, nu poate constitui infracțiunea de calomnie, ci delictul de injurie, prevăzut de art. 299 cod penal;

Considerând că prin art. 299 c. p. în ce privește pedeapsa, se face o diferențiere, în al. I sancționându-se cu o pedeapsă injuriile adresate unui simplu particular,

iar prin al. II cu o altă pedeapsă — mai grea — injuriile ce s'ar îndrepta în contra demnitarilor, reprezentanților unor anumite corpuri constituite, ori contra depozitariilor puterii publice; față cu chestiunea ridicată și asupra căreia membrii completului dela I-a cercetare a afacerii au rămas în divergență, e de cercetat în care din cele 2 aliniate ale art. 299 intră cazul de față, unde injuriile sunt adresate unui ofițer din cadrele armatei și care n'are nici o însărcinare de ordin administrativ, chestiune ce interesează din punct de vedere al pedepsei de aplicat — nefiind aceeași pedeapsă — și în legătură cu aceasta și competența, căci al. I este dat în căderea judecătorilor de ocoale prin art. 53 din legea lor organică;

Având în vedere că e fără discuție că nu poate intra în categoria injuriilor adresate membrilor corpurilor constituite, enumerate în prima parte a al. II, ei discuțiunea este numai asupra punctului dacă reclamantul este un depozitar al puterii publice, ca faptul să intre în categoria de injurii ce sunt îndreptate «în contra oricărui depozitar al puterii publice», după cum se prevede în partea a doua a aliniatului al doilea;

Având în vedere, că prin «depozitar al puterii publice» nu se poate înțelege decât acela în mâna căruia e depozitată puterea publică și care îndeplinește anumite acte de autoritate, un funcționar căruia Statul ca putere publică prin numire i conferă o parte din această putere și pe care funcționarul o exercită în numele Statului și în limitele în care îi sunt fixate atribuțiunile prin lege; de un astfel de depozit al puterii publice asupra ofițerului, în genere, nu poate fi vorba căci nu i se conferă nici prin numire, nici prin lege; faptul că ofițerii și în genere armata este adusă în cazuri de menținerea ordinii, nu i face pe ofițeri depozitari ai puterii publice, căci nu din propria lor inițiativă intervin în asemenea cazuri ci numai dacă sunt chemați de organele depozitare ale forței publice și numai ca instrument de execuție și în măsura în care li se cere, și apoi, dacă aceasta le-ar da pecetia de depozitari ai puterii publice, ar urma ca deopotrivă cu ofițerii, ostașii de toate categoriile și soldații să fie depozitarii puterii publice, căci cu toții, în caz de turburări, au același real de executori ai măsurilor luate pentru menținerea ordinii, ceiace de bună seamă, că nu se poate concepe, căci prea ar fi divizată și generalizată puterea publică, dacă fiecare ostaș, fiecare soldat, ar fi un depozitar de putere publică;

Că din cele arătate se vede că nu poate fi vorba de un depozitar al puterii publice în mâinile ofițerului, că depozitari ai puterii publice sunt numai organele Statului, care le este conferit acest depozit prin numirea în funcție și prin atribuțiuni anume fixate prin legi, așa încât în cazul de față reclamantul ca simplu ofițer, fără vre-o însărcinare de ordin administrativ, ori de altfel — nu se poate socoti ca depozitar al puterii publice, ca injuriile ce i s'au adresat să intre în prevederile excepționale ale aliniatului II al art. 299, ci intră în cadrul general cuprins în al. I al aceluși text;

Că astfel fiind întrucât faptele prevăzute de al. I al art. 299 c. p. sunt date în competența judecătorilor de ocoale, tribunalul urmează a și declina competența.

Pentru aceste motive Tribunalul, declină competența etc

Dispune ca dosarul cauzei împreună cu toate actele relative, să se înainteze Parchetului local, spre a sesiza instanța competentă.

(ss) L. Popescu, G. I. Cazacu

Opiniune

Având în vedere acțiunea publică pornită de d-nul

Prim Procuror al acestui Trib. prin rechizitorul No. 5214 din 1921 contra prevenitei Elena Tomescu pentru calomnie;

Având în vedere că din instrucția orală și debaterile procesului se constată că prevenita a adresat în public părții civile sub-locotenent I. Grigoriu, cuvintele de «*hoț și pungaș*»;

Că acest fapt constituind infracțiunea de insultă gravă prevăzută și pedepsită de art. 299 c. penal, urmează a examina, față cu împrejurarea că injuria a fost adresată unui ofițer din armată, dacă ea trebuie incriminată ca adresată unui particular, în care caz jurisdicția de judecată competentă a judeca procesul este judecătoria de ocol, sau unei persoane publice anume desemnată de art. 299 al. II c. pen., în care caz procesul are a se judeca de Tribunal;

Considerând că art. 299 c. pen. care, incriminează injuriile și expresiunile ocarătoare grave, face distincțiune, în ce privește persoanele cărora ele sunt adresate, după cum acestea sunt particulari, sau, persoane oficiale, incriminând cu o pedeapsă mai ușoară insultele grave aduse particularilor, a căror judecare este dată în competența judecătorilor de ocol, pe când insultele grave adresate persoanelor oficiale, sunt reprimite cu o pedeapsă mai mare iar judecarea lor este de competența Tribunalului;

Considerând că art. 299 al. II c. penal enumerând printre persoanele publice protejate contra insultelor grave ce li s'ar aduce și pe depozitarii puterii publice, prin acești termeni legea desemnează pe funcționari publici de autoritate, adică, pe toți agenți investiți într-o măsură oarecare cu o porțiune din autoritatea publică, necuprinși în restul enumerațiunii sale dar nu și pe funcționari publici de gestiune, adică, persoanele care nu participă la autoritatea publică, cu toate că serviciul lor prezintă un caracter de interes public;

Considerând intradevar, funcționari publici sunt acei cetățeni ca și ca depozitari sau auxiliari ai puterii publice colaborează într'un mod oarecare și într'o sferă, mai mult sau mai puțin înaltă, la un serviciu public. Funcționarii publici, deținând puterea dela lege care organizează funcțiunea cu anumite atribuțiuni și obligațiuni, din acest punct de vedere există funcțiuni de autoritate și de gestiune. Funcționarii de autoritate fiind numiți de autoritatea publică ca putere publică, pentruca ei să exercite puterea publică, acești funcționari sunt deținători ai suveranității sau, depozitari ai puterii publice, termeni cu care art. 299 al. II c. pen. desemnează categoria de persoane publice pe care le protejează contra insultelor grave, astfel că, în această denumire sunt cuprinși funcționarii publici de autoritate. Autoritatea publică, făcând și numiri de funcționari chiar ca un particular iar nu numai în calitate de putere publică, funcționarul public astel numit nu mai exercită acte de autoritate ci de gestiune. În acest caz, funcționarul ne mai lucrând ca deținător al suveranității, nu poate fi considerat că este un depozitar al puterii publice pentru a beneficia de protecția acordată de art. 299 c. pen. funcționarilor publici de autoritate;

Că nu poate fi nici o legătură între termenii de depozitari ai puterii publice și ideea de forță armată sau puterea publică, pentru a se susține că întră în această denumire numai funcționarii publici cari au dreptul de a dispune de forța armată sau de a exercita atribuțiunile puterii publice într'o sferă mai mare, ci termenii de depozitari ai puterii publice fiind generali, în ei sunt cuprinși funcționari publici de autoritate cari, ca deținători ai suveranității exercită puterea

publică, în condițiunile organizării funcțiunii fiecărei categorii de funcțiuni, fără ca legea să facă vreo distincțiune după cum atribuțiunile funcțiunii sunt mai mari sau mai mici, ori, dau dreptul și la punerea în mișcare a forței armate, pentru a proteje pe unii și a exclude pe alți;

Că, ofițerii din armată fiind numiți de autoritatea publică, ca putere publică, pentruca ei să exercite puterea publică în condițiunile legii care organizează atribuțiunile și obligațiunile ofițerilor, iar nu pentruca să îndeplinească acte de gestiune, ei, fac parte din categoria funcționarilor publici care exercită acte de autoritate și deci ca deținători ai suveranității sunt cuprinși în termenii de depozitari ai puterii publice cu care art. 299 c. pen. desemnează persoanele publice pe care le protejează contra insultelor grave într'o măsură mai la gâ decăt pe particulari;

Că, obiecțiunea ce se aduce că dacă s'ar considera că ofițerii din armată sunt niște depozitari ai puterii publice, ar urma să intre în această categorie de persoane publice și soldații, este neîntemeiată, pentru motivul că soldații nu sunt numiți în această calitate de autoritatea publică ca putere publică sau ca un particular. Serviciul militar pe care îl îndeplinește soldatul fiind obligatoriu pentru orice cetățean, el prezintă numai un caracter de interes public, fără a conferi soldatului calitatea de funcționar public pentru a fi considerat că este un depozitar al puterii publice;

Că, așa dară ofițerii din armată urmând a fi socotiți că fac parte dintre agenți investiți cu o porțiune din autoritatea publică, că sunt niște funcționari publici de autoritate, profesiunea părții civile de ofițer în armată îmbracă caracterul public al persoanelor desemnate de art. 299 al. II c. penal prin termenii de depozitari ai puterii publice. Partea civilă, trebuind deci a fi protejată de art. 299 c. pen. contra insultelor grave ce i s'au adus de prevenită, ca persoană publică iar nu ca un simplu particular, fapta prevenitei intră pre-ederile art. 299 al. II c. pen. iar jurisdicția de judecată competentă a o judeca este Tribunalul ca primă instanță;

Pentru aceste motive suntem de părere a se respinge cererea de a se de lina competența.

Președinte (ss) *C. Dumitrescu*

TRIBUNALUL COR. DUNKERQUE (Nord)

21 Aprilie 1921

Furt. — Imunitate statornicită de art. 380 C penal (307 C. pen. rom). — Coautori. — Complici. — Persoane străine. — Pedepsirea lor conform dreptului comun.

Coautorul unei sustracțiuni comisă între soți sau între rudele determinate în mod limitativ de art. 380 C. penal (307 C. pen. rom), nu se folosește de imunitatea statornicită de lege; el trebuie deci să fie pedepsit, conform dreptului comun.

Tot astfel este și în privința complicilor cari, prin unul din mijloacele prevăzute de lege, s'au asociat la săvârșirea furtului, comis de o rudă sau de un coautor străin (Journal des paquets).

NOTĂ. — Chestiunea de mai sus este controversată atât la noi cât și în Franța. Tribunalul și Curtea din Iași au decis, în ad-vâr, că persoanele străine, care au cooperat la o sustracțiune comisă de o rudă sau de un afin în gradul prevăzut de art. 307 C. penal, fie ca coautori, fie ca complici, tainuitori sau agenți provocatori,

nu cad sub previziunile legii penale și ca atare, urmază a fi absolvite (V. z. *Curierul Judiciar* din 1902 No. 14, pag. 122 și din 1904, No. 84, pag. 70 (ambele cu observ. noastră). Vezi în același sens, Faustin Hélie, *Théorie du code pénal*, V, 1945 urm., pag. 92 urm. (mai ales în privința complicilor); Trébutien, *Cours élément. de droit criminel*, I, 708, pag. 516 ed. a 2-a; Blanchi, *Études pratiques sur le code pénal*, II, 55 urm. și V, 504, pag. 732; Répert. Sirey, v° *Complicité* 102 urm.; Pand. fr., *eod. vo.*, 565; C. Toulouse, Sirey, 77, 2, 284; D. P. 78, 2, 100, etc.

Această soluție este însă, după părerea noastră, inadmisibilă, și Curtea de casație din Franța a decis în mai multe rânduri ca persoanele străine de familie, care au dat concursul lor la săvârșirea unui furt, nepedepsit după art. 307 C. penal, în calitate de complici, coautori, etc., trebuie să fie pedepsiți, conform dreptului comun; pentru că, în privința acestor persoane, sustracțiunea își păstrează caracterul său de ilicit, pe care îl da natura lucrurilor (Vezi Répert. Dalloz, v° *Complice*, 79, pag. 471, not. 1; Pand. chron., II partea întâi, pag. 9 etc. Cor. Grand, *Tr. th. et pratique du droit pénal fr.*, II, 699, pag. 714 urm.

Tot în același sens s'a pronunțat și Curtea noastră de casație. V. z. Bult. s. II, anul 1875, pag. 289 urm. (în privința complicito); Bult. s. II, anul 1887, pag. 491 (în privința agentilor provocatori); Bult. s. II, anul 1909, pag. 824 (în privința coautorilor, complicilor și agentilor provocatori. Mai vezi Cas. rom. II, Bult. 1912, pag. 81; Bult. 1913, pag. 922; Cor. Judecat. ocol Zăreni (Valcea) și *Dreptul* din 1914, No. 28 pag. 221 urm.

Di-poziția art. 307 C. penal, zice această din urmă decizie, care nu socotește ca furturi tainicile luări urmate între soți, sunt personale numai soților, ceilalți coautori sau complici neputând beneficia de această dispoziție excepțională, creată numai în vederea persoanelor arătate acolo. Prin urmare, faptul unei persoane de coautor sau agent provocator la săvârșirea unui furt comis în condițiile art. 307 C. penal, trebuie să fie pedepsite, independent dacă autorul principal nu se pedepsește de lege.

Pe lângă această decizie, vom mai cita alte două decizii recente tot ale Curții noastre de casație, din 4 și 18 Februarie 1919.

Impunitatea, înscrisă în art. 307 C. penal, fiind întemeiată pe interesul de a se păstra armonia între membrii aceleiași familii, zice una din aceste decizii, constituie o scuză personală, înființată numai în favoarea persoanelor arătate de lege, și nu poate să apere de pedeapsă persoanele capabile de complicitate sau tănuire la furturile

săvârșite de acele persoane. În privința persoanelor neprevăzute de art. 307 C. penal, furtul există cu caracterul lui ilicit, iar obiectele sustrase păstrează acest caracter și, prin urmare, faptul recurentului de a fi primit în dar îmbrăcăminte de la soția reclamantului, cu bună știință că este furată de la bărbatul ei, intră în prevederile art. 53, 54 din codul penal (Cas. II, decizia No. 202, din 4 Febr. 1919. *Jurisprudența română* din 11 Mai 1919, No. 13 și 14, p. 644, 645, No. de ordine 606.

Gealaltă decizie, tot a Curții de casație, din 18 Februarie 1919, decide, de asemenea, că art. 307 din codul penal, după care nu se socotesc ca furturi tainicile luări dintre descendenți și ascendenți, sau afini din aceeași linie, fiind întemeiată pe interesul de a se menține armonia între membrii aceleiași familii, constituie o înunitate personală celor arătați de lege, care nu poate fi întinsă în favoarea celor culpabili de complicitate sau tănuire la acele furturi. În privința complicilor și tănuitorilor, furtul există deci, cu caracterul lui ilicit, iar lucrurile sustrase conservă acest caracter și, în consecință, faptul recurentului de a fi cumpărat cu bună știință ca sunt furate, bijuteriile sustrase de la reclamanta, de către fiul acestei din urmă, intră în prevederile art. 53, 54 din codul penal (Cas. II, decizia No. 293, din 18 Februarie 1919). *Jurisprudența română* din 25 Mai 1919, p. 660, 661, No. de ordine 621.

Credem ca aceste decizii fac o bună și sănătoasă aplicare a legii; de aceea, le-am și menționat aici. Art. 247 din codul penal german din 1871 (modificat la 1876) este expres în această privință. Iată, în adevăr, cum se exprimă acest text:

„Diese Bestimmungen finden auf Teilnehmer oder Begünstiger, welche nicht in einem der vorbezeichneten persönlichen Verhältnisse stehen, keine Anwendung“. (Acesta este dispoziție nu se aplica coautorilor sau complicilor de orice fel, care nu se găsesc în aceleași raporturi personale).

Iași.

D. ALEXANDRESCO

TRIBUNALUL CORBEIL (Seine et Oise)

18 Martie 1922

Furt.— Tată vitreg.— Afinitate. Impunitate.— Moartea mamei înainte săvârșirii furtului.— Art. 380 C. pen. fr. (307 C. pen. rom.).

Impunitatea stabilită de art. 380 C. penal (307 C. pen. rom.) în privința sustracțiunilor frauduloase dintre rude sau afini, se aplică furtului comis de tatăl vitreg în dauna copilului născuți din prima căsătorie a femeii sale; și aceasta chiar dacă femeia a murit înainte de săvârșirea furtului; deoarece afinitatea nu dispare prin moartea soțului care o producea (Journal des paquets).

NOTĂ. — Doctrina și Jurisprudența sunt constante asupra acestui punct. V. z. C. M. iz Pand. chron. I, partea a 2-a, pag. 86; Pand. fr., v°

Vol, 277; Faustin Hélie, *Théorie du code pénal*, V, 1943, p. 90, etc.

Beneficiază de această dispoziție copilul care a comis un furt în dauna femeii de al doilea a tatălui său, chiar în urma morții acestui din urmă (C. Orléans, Pand. chron., III, partea a doua, p. 201, 202), precum și copilul născut din prima căsătorie, care a comis un furt în dauna tatălui său vitreg (C. Toulouse, Pand. chron., V, partea II, p. 271), Cpr. Garraud, *Tr. th et pratique du droit pénal français*, V, 2112, p. 418. ed. a 2-a.

D. A.

TRIBUNALUL CARCASSONNE (Aude)

9 Ianuarie 1922

Furt. — Imunitatea statornică de art. 380 C. penal (307 C. pen. rom.). — Interpretare strictă. — Frați și surori. — Unchiu și nepoată. — Neaplicarea art. 380 codul penal.

Enumerarea prevăzută de art. 380 C. penal (307 C. pen. rom.), după care, în vederea unor considerații de familie, unele persoane nu se pedepsesc, deși ar fi culpabile de furt, fiind de strictă interpretare, nu poate fi nici întinsă, nici restrânsă.

Astfel, furturile dintre frați și surori sunt pedepsite în Franța, ca și cele comise între cumnați, unchi și nepoți (Din Journal des parquets).

NOTĂ. — Codul francez nu prevede între persoanele ce nu se pedepsesc pe frați și surori, pe care îl prevede însă textul nostru, după art. 313 din codul penal Știrbei, pe care art. 307 din codul penal l'a reprodus întocmai. Prin urmare, după codul francez, pe care textul nostru nu l-a urmat în această privință, furturile dintre frați și surori sunt pedepsite. Vezi Garraud, *Traité th et pratique du code pénal fr.*, V, 2112, p. 418, ed. a 2-a, și toți autorii. Cpr. Jud. ocol. Zătrni (judecător C. S. Ballan), *Dreptul* din 1914, No. 28, p. 222 (motive).

Este însă de observat că, chiar după textul nostru, astfel cum este redactat, beneficiul imunității penale, stabilit de art. 307 C. penal, în ceea ce privește pe afini, nu se aplică decât afiniilor în linie ascendentă și descendentă, cum ar fi ginerii față de socri, cari sunt *loco filii*, nu însă și afiniilor din linia colaterală, cum ar fi cumnații între ei. În adevăr, art. 307 din codul penal, după ce se ocupă de tainicile luări între rudele de sus sau de jos, menționează pe afini sau căsătorii din aceiași linie, adică din linia ascendentă și descendentă; iar după ce se ocupă de frați și surori, nu mai adaugă și pe afini din linia colaterală; de unde rezultă că furturile săvârșite între afini din linia colaterală nu intră în excepția statornică de textul de mai sus, ci sunt pedepsite conform dreptului comun. Cas. II, Bult. 1912, pag. 81. Prin urmare, vor fi pedepsite furturile dintre cumnați, unchi și nepoți, etc. (Cas. II, 22 Aprilie 1913, *Curierul Judiciar* din

1913, No. 47 pag. 563, rezumat) și Bult. 1913, pag. 922.

Iași.

D. ALEXANDRESCO

TRIBUN. VILLEFRANCHE-DE-LAURAGUAIS
Haute-Garonne

19 Mai 1922

Furt. — Imunitatea stabilită de art. 380 C. penal (307 C. pen. rom.). — Aplicarea acestei dispoziții la delictul de abuz de încredere și de escrocherie. — Art. 39 C. pen. rom. (inexistent în codul penal francez).

Imunitatea statornică de art. 380 C. pen. fr. (307 C. pen. rom.), în privința sustracțiunilor între rudele prevăzute de acest text, se aplică atât delictului de abuz de încredere, cât și delictului de escrocherie (Journal des parquets).

NOTA. — Doctrina și jurisprudența sunt constante asupra acestui punct în Franța, deși acolo niciun text de lege nu există în această privință. Vezi, în cât privește abuzul de încredere, C. Orléans, Pand. chron., III, partea a doua, pag. 201; Cas. fr. D. P. 66, 1, 356; Sirey, 67, 1, 46; Pand. fr., v° Vol, 352 și *Abus de confiance*, 253; Répert. Sirey, v° Vol, 1020 și *Abus de confiance*, 341 urm.; Faustin Hélie, *Théorie du code pénal*, V, 1541; Garraud, *Tr. théorique et pratique du droit pénal français*, V, 2110, pag. 415, ed. a 2-a, etc.; iar în privința escrocheriei, vezi C. Toulouse, Sirey, 51, 2, 348; Pand. fr., v° Vol, 356 și v° *Escroquerie*, 580 urm.; Répert. Sirey, v° Vol, 1020 și v° *Extorsion de titres ou de signatures*, 10; Faustin Hélie și Garraud, *loco cit.*, etc.

La noi avem un text expres, anume: art. 329 din codul penal, care declară aplicabil art. 307 din codul penal, abuzului de încredere; așa că, în baza acestor dispoziții, s'a putut decide că abuzul de încredere comis de un părinte ca tutor legal, față de copilul său minor, nu se pedepsește și dă loc numai la o acțiune civilă. Cas. II, Bult. 1894 pag. 895.

Credem că, în dreptul nostru, art. 308 din codul penal nu se aplică delictului de escrocherie sau înșelăciune.

În adevăr, faptul că legiuitorul a prevăzut anume abuzul de încredere, lasă a înțelege că el n'a voit să aplice, acest text la delictul de escrocherie, nici la alte delictе, deși escrocheria nu este decât o varietate a furtului și deși ea atinge în mod direct proprietatea celui care a fost victima acestui delict. Motivul care ne face a admite această soluție este următorul: Art. 307 din codul penal, statornicind o excepție dela dreptul comun, în interesul liniștei familiilor, nu poate fi întins la cazuri neprevăzute de lege, ea arătând anume cazurile excepționale în care a înțeles ca sustracțiunile frauduloase să nu fie pedepsite.

Este foarte adevărat că motivele legii sunt

aceleași și într'un caz și într'altul, însă știm că argumentele prin analogie nu sunt permise în materie penală, și, în speță, nu este vorba de aplicarea unei pedepse, ci, din contra, de scutirea ei.

Mărturisim însă că chestiunea este cel puțin indoilenică, pentru că din expunerea de motive a art. 307 C. penal rezultă că acest text a înteles a exclude acțiunea publică și a nu admite decât cea civilă, în privința tuturor fraudelor comise de persoanele prevăzute de acest text. (Vezi Faustin Hélie, *op. cit.*, V. 1941. p. 88).

Iași

D. ALEXANDRESCO

JUDECĂTORIA OCOLULUI CÂMPULUNG

Audiența dela 26 Decembrie 1923

Președinția d-lui C. S. BALLAN, Jude-președinte

Nae Pr. Cornățeanu cu Fabrica de hârtie „Câmpulung“

Cartea de judecată civilă No 779

Râuri nenavigabile și neplutitoare. — Cui aparține proprietatea acestor râuri. — Drepturile proprietarului riveran. — Dacă un proprietar riveran poate să se servească de apă și pentru punerea în mișcare a unei industrii. — Dacă proprietarii riverani au dreptul de a face barage și a ceda în tot sau în parte acest drept unui alt proprietar riveran? — Soluție afirmativă. — Art. 476, 502, 582 al. 1 c. civil.

1. Chestiunea proprietății râurilor nenavigabile și neplutitoare. — legea asupra caderilor de apă din 1921 fiind abrogată, rămâne a fi reglementată tot de art. 476 c. civ., — după care râurile nenavigabile și neplutitoare, aparțin pe jumătate — apa și albia lor — fiecărui din proprietarii riverani.

2. Potrivit art. 582 al. 1 proprietarul riveran al unei ape curgătoare, care nu face parte din domeniul public, poate să întrebuițeze apa din acel râu și la exploatarea unei industrii, moară, cherestea, fabrică, etc.

3. Proprietarul riveran poate să ridice barage, cu condiția însă ca să nu vatăme pe proprietarii vecini, cum poate să cedeze în parte sau în total acest drept al său unui alt proprietar riveran vecin.

Judecata,

Asupra prezentului proces civil pentru pretențiuni privitoare la lucrări făcute pe apa curgătoare Râul-Târgului, proces intentat de reclamantii N. Pr. Cornățeanu din Voinești și N. Gr. Iorgulescu din Câmpulung, azi defunct și reprezentat prin fiii și moștenitorii săi, contra societății anonime «Câmpulungul», fabrica de hârtie și d-na Maria Iulian, azi recăsătorită cu Dr G. Severeanu din București, prin care acțiune se mai cere și daune cominatorii de 250 lei pe zi, dela Februarie 1912, data întentării acțiunii, până în ziua desființării acelor lucrări;

Având în vedere actele dela dosar, desbaterile urmate și declarațiunile martorilor Zamfir Bârseanu, Iosif Răcaru și Niță Buzatu, ascultați sub prestare de jurământ, coroborate cu constatările de *visu*, făcute de noi la cercetarea locală, cum și cu cele arătate în raportul de expertiză dela dosar, din care se constată, în fapt, că, societatea anonimă «Câmpulungul», pentru fabricat hârtie din Câmpulung, prin anul 1910, având nevoie, pentru punerea în mișcare a turbinelor acelei fabrici, de o forță motrice mai mare, după ce își mărește domeniul fabricii, prin cumpărăturile din 1888, 1889 și 1895 prin cumpărăturile dela G. și N. Dumitrescu și cu actul de schimb cu M-reia Catholică, mai închiriază și dela d-na Maria Iulian, azi recăsătorită cu Dr G. Severeanu, și o suprafață de teren din «Prundul Gârlei», și, în anul următor, face un canal și un barrage, prin care aduce apa la fabrică și pune în mișcare

cele două turbine; din această cauză, reclamantii, proprietari și ei riverani, au intentat prezenta acțiune mai întâi la Tribunalul Muscel, pe unde, prin decinare de competență, după zece ani de amânări, s'a trimis afacerea a fi judecată de noi, conform art. 82 l. jud. ocoale;

Ceeace judecata urmează, deci, a rezolva, ca chestie de fapt, este: dacă, prin fapta sa, pârâta societate, proprietară riverană, a împiedicat sau nu transportul lemnului ce reclamantii aduceau pe apa Râul-Târgului dela munte și, dacă totodată au împiedicat și funcționarea morii și a celor trei ferestre ale reclamantului N. Pr. Cornățeanu, pe acea apă; și, dacă, prin fapta lor, au cauzat vreo pagubă reclamantilor și cât anume? iar, ca chestie de drept: avea sau nu vreun drept pârâta societate, ca proprietară riverană și arendașă pe 25 ani dela un proprietar riveran al aceleiaș ape curgătoare, să se servească și ea de acea apă curgătoare și să facă canalul și baragiul ce a făcut?

În fapt: Având în vedere actele dela dosar și, în special, constatările de *visu*, făcute de noi cu ocazia cercetării locale dela 25 Sept. a. e., cercetare făcută după aproape două luni de secetă, când am constatat că pe apa Râul-Târgului, în acea zi, curgea suficientă apă, pe care chiar plutea, în bune condițiuni, lemne tăiate pentru foc — metri — de esență fag ce se aduceau pe apă din pădurile chiar ale reclamantilor Iorgulescu; că, tot în acea zi, descinzând și la fabrica de hârtie, am constatat de *visu*, că fabrica funcționa cu motoare Diesel și funcționa și o turbină, pusă în mișcare prin cădere de apă, adusă apa prin canal din Râul-Târgului;

Că, din actul de expertiză, depus la dosar, act făcut de un domn inginer specialist, se constată că fabrica de hârtie, care e și proprietara riverană și mai e și concesionară pe 25 ani a terenului d-nei Maria Dr Severeanu, fabrica utilizează cu tubinele sale, mai puțin decât jumătate din debitul de apă ce-l dă apa Râul Târgului;

Că, se mai constată în fapt, din declarațiunile martorilor menționați mai sus, din care unul, Zamfir Bârseanu, e fostul tovarăș al reclamantului N. Pr. Cornățeanu, că lemne s'au transportat mereu pe apa Râul-Târgului și înainte și după războiu, și că moara și ferestrele d-lui Cornățeanu funcționează bine până la războiu, iar în timpul războiului fiind distruse de nemți, în urmă nu s'a mai ocupat nimeni de ele să le pună în funcțiune;

Că, deci, din declarațiunile martorilor menționați mai sus, coroborate cu constatările de *visu* făcute de noi la fața locului și cu cele arătate în raportul de expertiză dela dosar, se constată că, cu mult înainte de războiu, se transportau regulat și mereu lemne pe apa Râul-Târgului și că moara și ferestrele d-lui Cornățeanu au funcționat și ele bine până la războiu, când, distruse fiind de nemți, n'au mai fost puse în funcțiune; căci, pe declarațiunile neserioase și lipsite de sinceritate ale martorilor recamanților, anume pe declarațiunile martorilor Gr. Negulescu, Niță Herișeanu, Niță Poșteoacă și Gh. Gh. Herișeanu, Judecata nu poate pune nici un temel, ele nu pot fi ținută în seamă, fiind în contradicție flagrantă cu constatările de *visu* făcute de noi la fața locului și, mai sunt în contradicție și cu constatările expertului specialist, constatări făcute prin actul de expertiză dela dosar.

În drept: Având în vedere că chestiunea proprietății râurilor nenavigabile și neplutitoare, în Franța, era controversată, până la 1898, când prin art. 3 — 6 din legea din 8 April acel an, s'a dispus că e *res communis* numai apa râurilor, nu însă și albia lor, care aparține proprietarilor riverani; la noi, însă, abrogată fiind în 1921 «legea diu 1920 asupra regimului apelor», a rămas în vigoare tot art. 476 c. civ., care face să figureze între bunurile domeniului public numai fluviile și râurile navigabile și plutitoare; că, art. 502 c. c., pe baza dreptului de accesione și art. 582 c. c. dela titlul servituților, sunt și mai categorice în această privință: în special, acest din urmă text, prin alin. întâiu, dă dreptul celui a cărui proprietate este pe marginea unei ape curgătoare să ia apă pentru irigarea proprietății sale, iar prin alin. II al aceluiaș articol, se dă dreptul proprietarului, prin al cărui fond trece apa, să o poată întrebuiți în toată întinderea prin care ar avea scurgerea, cu îndatorirea de a-i lăsa cursul firesc la eșirea din proprietatea sa:

Având în vedere că, râurile nu coprind numai apa curgătoare, ci și albia sau matca pe care curge apa: de aci re-

zultă că albia apelor navigabile și plutitoare aparține Statului, cât timp apa n'a părăsit o, iar albia apelor neplutitoare și nenavigabile aparține pe jumătate fiecăruia din proprietarii riverani;

Că, deși, în starea actuală a legislației noastre, fie are din proprietarii riverani ai unei ape curgătoare, are dreptul la jumătate din apa ce curge pe acel râu, ei fiind la noi proprietarii și a jumătății albiei și a apei de pe acea jumătate, pe malul cărora au proprietatea;

Că, deși s'a anunțat prin mesajul regal de deschiderea sesiunii parlamentare din toamna anului curent, că se va vota o lege nouă asupra regimului apelor, însă până în prezent o asemenea lege nu s'a votat;

Având în vedere textul art. 582 alin. I c. civ., după care proprietarul riveran sau mărginaș al unei ape curgătoare, care apă nu face parte din domeniul public, poate oricare ar fi și ușiua fondului său, să întrebuițeze apa din acel râu la irigația proprietăților sale, sau la udarea țarinilor și chiar la exploatarea unei industrii: de ex. pentru punerea în mișcare a unei uzini, fabricii sau mării; și, cum această chestiune e controversată, soluția de mai sus, pe care art. 543 c. italian o admite în termeni expresi, este singura juridică, pentru că apa nu este numai un mijloc de irigație, ci are în industrie o putere mișcătoare mult mai însemnată (Prof. D. Alexandresco, t. III, p. I, pag. 655, text și notă, cum și toate autoritățile citate în notă. Contra: *Mourlon*, I, 1683 și *Marcadé*, II, 593) cari susțin că proprietarul riveran ar putea întrebuița apa numai în interesul agriculturii ei, nu și în interesul industriei, ceea ce este inadmisibil pentru că deși legiuitorul vorbește numai de irigație, totuși textul legii nu e limitativ și restrictiv, ci e enunțativ (Prof. D. Alexandresco, loc. cit.).

Având în vedere că, toți riveranii au un drept egal la întrebuițarea apei care mărginește proprietățile lor, atât cei superiori, cât și acei inferiori, se înțelege, fiecare în proporție în întinderea fondului său, de unde rezultă că proprietarul superior n'ar putea să întrebuițeze apa întregă a râului în dauna proprietarilor inferiori, cari au aceleași drepturi; de aceea, art. 582 c. civ. oprește pe proprietar de a abate apa de tot, dându-i, de ex., o altă albie, sau a o întrebuița toată în folosul său; el poate însă să abată o parte din apă prin șanțuri, gârle, ieșeturi și alte lucrări, căci proprietarul poate să facă orice lucrări pe fondul său și chiar pe fond străin, bine înțeles cu consimțământul proprietarului acestui fond străin, spre a putea exercita drepturile ce-i conferă legea. Mai mult: proprietarul riveran ar putea chiar să ridice cumpăna apei printr-o iezătură (*barrage*) spre a aduce scurgerea pe fondul său, cu îndatorirea de a nu aduce nicio daună proprietăților vecine: *ita tamen ut vicinis non noceat* (Profesor D. Alexandresco, loc. cit. text și notă); în fine, proprietarul, al cărui fond se hotărăște cu o apă curgătoare e nenavigabilă, fiind proprietarul apei până la linia de demarcație ce se presupune a fi trasă la jumătatea râului, poate să ia toată apa trebuitoare pentru irigația fondului său, sau să cedeze acest drept în totul sau în parte, însă ce ionari trebuie să fie neapărat riverani, căci legea dă a est beneficiu de irigație numai fondurilor situate pe malurile apei (Prof. D. Alexandresco, loc. cit.); că, deși în Franța, prin legea specială din 1817, se admite a se da asemenea concesiuni și proprietari orneriverani, la noi însă până în prezent nu există o asemenea lege specială;

Că, aceste fiind adevăratele principii cari guvernează materia drepturilor proprietarilor riverani ai râurilor nenavigabile și, cum în speță, pârâta societate, în calitate de proprietară riverană pe malul drept al Râului Târgului, a abătut o parte din apa acelui râu, și anume mai puțin ca jumătate din volumul acelei ape, pentru a alimenta cele două turbine, necesare la mersul egalat al fabricii de hârtie, adică la exploatarea unei industrii, ceea ce atât legea, cât și doctrina și jurisprudența îi dă parâtei un asemenea drept;

Având în vedere că, prin fapta sa, pârâta societate n'a cauzat nici un prejudiciu reclamantilor;

Având în vedere că reclamantii, pentru a și susține pretențiunile lor în drept, și-au sprijinit acțiunea lor, în ședința dela 21 Decembrie a. c., pe textul art. 578 c. civ., privitor la servituțiile ce nasc din situația locurilor, iar în ședința dela 22 Decembrie a. c. și în concluziile scrise, depuse la dosar, își sprijin pretențiunile pe textul art. 582 alin. II cod. civ. și

conchid reclamantii că nu se poate susține că în speță ar fi aplicabil art. 582 alin. II, ci numai art. 582 alin. I, afirmație eronată, de oarece, din actele de cumpărare depuse la dosar de societatea pârâtă și în special din actul de schimb, intervenit între administrația Mrei Catolice și pârâta, act transcris la Trib. Muscel la No. 791/91, se constată că Mrea catolică a dat în schimb fabricii un loc de prund de gârle, lung de 840 m. și cu o lățime de sub mal, iar la apus se întinde până în gardurile grădinilor;

Că, pârâta societate era și este și ea proprietară riverană și mai este și concesionara pe 25 ani dela o altă proprietară riverană, d-la d-na Maria Iulian-Severeanu; că, deci, în situația de fapt, în speță, nu se poate aplica parâtei decât textul art. 582 alin. I c. civ., iar nu alin. II al aceluiaș articol;

Că, de i, prezenta acțiune fiind nedovedită în fapt și neîntemeiată în drept, urmează a fi respinsă ca atare.

(ss). C. S. Ballan.

NOTA. — Cartea de judecată de mai sus rezolvă în mod juridic chestiunile de drept ce au fost deduse înaintea judecătii, cu privire la drepturile proprietarilor riverani asupra râurilor nenavigabile și neplutitoare, încât ne scutim de orice comentariu. Modul magistral cum este redactată de distinsul judecător dela Mușcel, pune în evidență cunoștințele temenice de drept, mânuirea cu siguranță a principiilor și adaptarea lor la speța de judecat, ceea ce face ca această jurisprudență să iasă din comun sub toate raporturile. (N. R.).

În Editura Soc. an. *Curierul Judiciar* va apărea peste 15 zile primul volum: **Biblioteca Legilor uzuale Adnotate**, care va cuprinde: **Legea autentificării actelor** (Etiapa II a) revăzută și completată cu doctrina și jurisprudența până la zi și **Legea de unificare și organizare a Corpului de avocați**, comentate de cunoscutul publicist și avocat d. l. A. *Lascarov-Moldovanu*.

Amb le aceste legi vor fi însoțite în afară de comentariu, doctrină și jurisprudență până la zi și de *Expunerile de motive*, *Dezbaterile parlamentare* complete și *Indice alfabetic*, care va înlesni foarte mult cercetările.

Prețul cu care se va pune în vânzare este de lei 80 la care se va adăuga lei 5 pentru porto postal recomandat.

Comenzile se primesc de pe acum la *Curierul Judiciar*. Pe cotorul mandatelor postale se va nota: *pentru Biblioteca Legilor Uzuale adnotate, vol. I.*

A apărut **Jurisprudența Generală No. 2**, cu data de Joi 17 Ianuarie 1924, sub direcțiunea d. lui consilier *Gr. Conduratu*, cuprinzând 67 de hotărâri ale Curții de Casație și ale diferitelor instanțe judecătorești din țară, cu numeroase *Note*. *Prețul 20 lei.*

Abonamentul anual: 800 lei pentru Autorități și Case de Comerț, 500 pentru avocați și 400 pentru magistrați.

— A apărut în editura Tip. «Curierul Judiciar», **No. 2 din Biblioteca marilor Procese**, sub direcțiunea cunoscutului publicist și avocat **I. Gr. Periețeanu**, cu concursul unui comitet de distinsi juristi, având ca Secretar de redacție pe d. av. V. V. Stancu.

Acest număr de peste 150 pagini, imprimat pe hârtie velină, conține în întregime **Drama dela Technica Mineră** și în anexe Procesele grafi e și lit. rare ale Procurorului Gheorghe Ionescu, care a susținut acuzarea și ale avocaților pârâți în această afacere: *Dra. Margareta Paximade*, *Iordach Ch. haia*, *Pompiliu Ioanțescu*, *Radu D. Rosetti*, *Gr. L. Trancu-Iași*. *Prețul acestui volum lei 85.*

Abonamentul anual costă: 800 lei p. Autorități, Case de Comerț, particulari; 500 lei p. avocați și 400 lei pentru magistrați